

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 6 lutego 2018 r.¹

Sprawa C-390/16

**Postępowanie karne
przeciwko
Dánielowi Bertoldowi Ladzie**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Szombathelyi Törvényszék (sąd w Szombathely, Węgry)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Artykuł 82 ust. 1 TFUE – Zasada wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych w sprawach karnych – Decyzja ramowa 2009/315/WSiSW i decyzja 2009/316/WSiSW – Europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS) – Decyzja ramowa 2008/675/WSiSW – Uwzględnienie w trakcie nowego postępowania karnego wyroku skazującego wydanego wcześniej w innym państwie członkowskim – Krajowe postępowanie w sprawie wcześniejszego uznania takiego orzeczenia będące warunkiem takiego uwzględnienia – Obowiązek wykładni zgodnej – Zasada pierwszeństwa prawa Unii – Obowiązek niestosowania przepisu prawa krajowego sprzecznego z decyzją ramową

1. Istotą rozpatrywanego w niniejszej sprawie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest ustalenie, czy orzeczenie skazujące wydane przez sąd jednego państwa członkowskiego może zostać poddane rewizji w ramach prowadzonego przez sąd innego państwa członkowskiego krajowego postępowania w sprawie uznania tego orzeczenia oraz czy – w tych ramach – w wyniku tej rewizji orzeczenie to może zostać dostosowane poprzez zmianę kwalifikacji przestępstwa i orzeczonej kary, tak aby było ono zgodne z ustawodawstwem karnym tego ostatniego państwa członkowskiego.
2. Wniosek ten doprowadzi Trybunał do doprecyzowania jego wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh². Wniosek został złożony w ramach prowadzonego na Węgrzech postępowania mającego za przedmiot uznanie prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd austriacki wobec Daniela Bertolda Lady.
3. W niniejszej sprawie rozpatrywany jest kolejny przykład praktyki stosowanej przez organy węgierskie w odniesieniu do zagranicznych wyroków w sprawach karnych. Praktyka ta polega na tym, że Igazságügyi Minisztérium (ministerstwo sprawiedliwości, Węgry) występuje z wnioskiem do sądu innego państwa członkowskiego, który wydał wyrok skazujący obywatela węgierskiego, o przekazanie tego wyroku. Wniosek ten ma na celu przeprowadzenie postępowania w sprawie uznania skuteczności rzeszonego wyroku na Węgrzech. Po uznaniu danego wyroku na Węgrzech wyrok ów będzie traktowany jako równoważny z krajowym wyrokiem skazującym wpisywanym do rejestru karnego.

¹ Język oryginału: francuski.

² C-25/15, EU:C:2016:423.

4. W wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh³, Trybunał orzekł, że decyzję ramową Rady 2009/315/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie organizacji wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego pomiędzy państwami członkowskimi oraz treści tych informacji⁴ oraz decyzję Rady 2009/316/WSiSW z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS) zgodnie z art. 11 decyzji ramowej 2009/315⁵ należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu uregulowania krajowego wprowadzającego krajowe postępowanie szczególne w sprawie uznania przez sąd jednego państwa członkowskiego prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, skazującego określoną osobę za popełnienie przestępstwa.

5. W ramach niniejszej sprawy zwrócono się do Trybunału o uzupełnienie rozstrzygnięcia zawartego w wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh⁶, dotyczącym takiego samego postępowania krajowego w sprawie uznania, poprzez dokonanie tym razem wykładni decyzji ramowej Rady 2008/675/WSiSW z dnia 24 lipca 2008 r. w sprawie uwzględniania w nowym postępowaniu karnym wyroków skazujących zapadłych w państwach członkowskich Unii Europejskiej⁷. Będzie to druga wykładnia tej decyzji ramowej, pierwszej dokonano bowiem w wyroku z dnia 21 września 2017 r., Beshkov⁸, w którym Trybunał mógł już ocenić zgodność z prawem Unii krajowego postępowania w sprawie uznania orzeczeń skazujących wydanych w innych państwach członkowskich.

6. Decyzje ramowe 2009/315 i 2008/675 są ze sobą ściśle związane, ponieważ celem pierwszej z nich jest ułatwienie wymiany między państwami członkowskimi pochodzących z rejestrów karnych informacji dotyczących osoby skazanej w państwie członkowskim, a druga z nich umożliwia uwzględnienie ujawnionych w ten sposób wyroków skazujących. Usprawnienie przepływu informacji między państwami członkowskimi byłoby mało przydatne, gdyby państwa członkowskie nie były w stanie uwzględnić przekazanych informacji. Ponadto, aby uwzględnienie zagranicznych wyroków skazujących w nowych postępowaniach karnych było możliwe, konieczne jest jeszcze usprawnienie wymiany informacji między państwami członkowskimi.

7. Niniejsza sprawa stanowi dla Trybunału okazję do sprecyzowania przyczyn, dla których państwa członkowskie nie mogą utrzymać krajowych postępowań w sprawie uznawania orzeczeń skazujących wydanych w innych państwach członkowskich, w których dokonują rewizji tych orzeczeń oraz, w stosownych przypadkach, ich istoty w celu dostosowania ich do swoich przepisów karnych. Wytłumaczę w szczególności przyczyny, dla których uwzględniania takich wyroków w ramach nowych postępowań karnych – czego wymaga decyzja ramowa 2008/675 – nie można uzależniać od uprzedniego przeprowadzenia krajowego postępowania w sprawie uznania tych wyroków.

8. Wobec wyrażonych przez sąd odsyłający wątpliwości co do możliwości powoływania się na decyzje ramowe w ramach postępowania krajowego w celu wyłączenia sprzecznych z nimi uregulowań krajowych będą musiał wskazać, zgodnie z wnioskami, które przedstawiłem w sprawie, w której wydano wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski⁹, powody, dla których uważam, że zasada pierwszeństwa prawa Unii wymaga, aby uznać, że decyzje ramowe mają taką zdolność wyłączenia.

3 C-25/15, EU:C:2016:423.

4 Dz.U. 2009, L 93, s. 23.

5 Dz.U. 2009, L 93, s. 33.

6 C-25/15, EU:C:2016:423.

7 Dz.U. 2008, L 220, s. 32.

8 C-171/16, EU:C:2017:710.

9 C-579/15, EU:C:2017:503. Opinia wydana w dniu 15 lutego 2017 r. (Popławski, C-579/15, EU:C:2017:116).

I. Ramy prawne

A. Prawo Unii

1. Decyzja ramowa 2009/315

9. Motywy 2, 3, 5, 17 decyzji ramowej 2009/315 przewidują:

„(2) W dniu 29 listopada 2000 r. [...] Rada przyjęła program działań mający na celu wprowadzenie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych [...]. Niniejsza decyzja ramowa przyczynia się do realizacji celów określonych w ramach działania nr 3 tego programu [...].

(3) W sprawozdaniu końcowym z pierwszej oceny dotyczącej pomocy prawnej w sprawach karnych [...] wezwano państwa członkowskie do uproszczenia procedury przekazywania między sobą dokumentów przez wprowadzenie w stosownych przypadkach znormalizowanych formularzy ułatwiających wzajemną pomoc prawną.

[...]

(5) Mając na uwadze usprawnienie wymiany między państwami członkowskimi informacji dotyczących rejestrów karnych, z zadowoleniem przyjmuje się projekty opracowywane w tym celu [...]. Doświadczenie zgromadzone [...] ukazało znaczenie ciągłego uwzględniania wymiany informacji o wyrokach skazujących między państwami członkowskimi.

[...]

(17) [...] Poprawę wzajemnego zrozumienia może przynieść utworzenie »znormalizowanego formatu europejskiego«, umożliwiającego wymianę informacji w jednolitej, skomputeryzowanej formie i ułatwiającego ich automatyczne tłumaczenie [...].”

10. Zgodnie z art. 1 tej decyzji ramowej, określającym jej cel:

„Celem niniejszej decyzji ramowej jest:

- a) określenie sposobu przekazywania przez państwo członkowskie, w którym wydany został wyrok skazujący wobec obywatela innego państwa członkowskiego (zwane dalej »skazującym państwem członkowskim«), informacji o tym wyroku państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest osoba skazana (zwanemu dalej »państwem członkowskim, którego obywatelem jest dana osoba«);
- b) określenie obowiązków w zakresie przechowywania informacji, spoczywających na państwie członkowskim, którego obywatelem jest dana osoba, i określenie zasad, których musi ono przestrzegać, odpowiadając na wniosek o udzielenie informacji pochodzących z rejestru karnego;
- c) ustanowienie ram umożliwiających opracowanie i rozwój skomputeryzowanego systemu wymiany informacji o wyrokach skazujących pomiędzy państwami członkowskimi, na podstawie niniejszej decyzji ramowej i kolejnej decyzji, o której mowa w art. 11 ust. 4”.

11. Artykuł 4 rzeczonej decyzji ramowej, zatytułowany „Obowiązki skazującego państwa członkowskiego”, stanowi:

„[...]

2. Organ centralny skazującego państwa członkowskiego informuje w możliwie najkrótszym terminie organy centralne innych państw członkowskich o każdym wyroku skazującym wobec obywateli tych państw członkowskich wydanym na jego terytorium i wpisanym do rejestru karnego.

[...]

3. Informacje o późniejszych zmianach lub o usunięciu informacji zawartych w rejestrze karnym są niezwłocznie przekazywane przez organ centralny skazującego państwa członkowskiego organowi centralnemu państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba.

4. Państwo członkowskie, które udzieliło informacji na mocy ust. 2 i 3, przekazuje organowi centralnemu państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, na wniosek tego ostatniego dotyczący indywidualnej sprawy, kopię wyroków skazujących i podjętych dalszych środków oraz wszelkie informacje z nimi związane w celu umożliwienia mu rozważenia, czy wymagają one przedsięwzięcia środków na poziomie krajowym”.

12. Artykuł 5 decyzji ramowej 2009/315, zatytułowany „Obowiązki państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba”, w ust. 1 stanowi:

„Organ centralny państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, przechowuje zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 wszelkie informacje przekazane na mocy art. 4 ust. 2 i 3 do celów dalszego przekazania zgodnie z art. 7”.

13. Artykuł 11 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Format i inne zasady organizowania i ułatwiania wymiany informacji o wyrokach skazujących”, przewiduje:

„1. Podczas przekazywania informacji zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 organ centralny skazującego państwa członkowskiego przekazuje następujące informacje:

a) informacje, które przekazywane są zawsze [...] (informacje obowiązkowe):

- (i) informacje o osobie, której dotyczy wyrok skazujący (imię i nazwisko, data urodzenia, miejsce urodzenia [...], płeć, obywatelstwo i – w stosownych przypadkach – poprzednie imiona i nazwiska);
- (ii) informacje dotyczące rodzaju wyroku skazującego (data wydania wyroku, nazwa sądu, data uprawomocnienia się wyroku);
- (iii) informacje dotyczące przestępstwa będącego podstawą wyroku skazującego (data popełnienia przestępstwa [...] i nazwa lub kwalifikacja prawna przestępstwa, a także przepisy mające zastosowanie); oraz
- (iv) informacje dotyczące treści wyroku (w szczególności kary i wszelkich ewentualnych kar dodatkowych, środków bezpieczeństwa i późniejszych orzeczeń zmieniających sposób wykonania kary);

b) informacje, które są przekazywane, jeśli są wpisane do rejestru karnego (informacje nieobowiązkowe):

- (i) imiona i nazwiska rodziców osoby skazanej;
- (ii) sygnatura wyroku skazującego;
- (iii) miejsce popełnienia przestępstwa; oraz

- (iv) informacje o pozbawieniu praw na podstawie wyroku skazującego;
- c) informacje, które są przekazywane, jeśli organ centralny ma do nich dostęp (informacje dodatkowe):
 - (i) numer identyfikacyjny osoby skazanej [...];
 - (ii) odciski palców pobrane od osoby skazanej; oraz
 - (iii) w stosownych przypadkach pseudonimy i przydomki.

Organ centralny może ponadto przekazać wszelkie inne wpisane do rejestru karnego informacje dotyczące wyroków skazujących.

2. Organ centralny państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, przechowuje wszystkie informacje należące do grup wymienionych w ust. 1 lit. a) i b), które otrzymał zgodnie z art. 5 ust. 1, w celu ich dalszego przekazywania zgodnie z art. 7. W tym samym celu może on przechowywać informacje należące do grup wymienionych w ust. 1 akapit pierwszy lit. c) i w ust. 1 akapit drugi.

3. [...]

Po upływie terminu określonego w ust. 7 niniejszego artykułu organy centralne państw członkowskich przekazują takie informacje drogą elektroniczną przy zastosowaniu znormalizowanego formatu.

4. Rada [...] określi ten format oraz inne sposoby organizowania i ułatwiania wymiany informacji o wyrokach skazujących pomiędzy organami centralnymi państw członkowskich.

Inne sposoby organizowania i ułatwiania wymiany informacji obejmują:

- a) określenie wszelkich sposobów ułatwienia zrozumienia przekazywanych informacji i ich automatycznego tłumaczenia;

[...]”.

2. *Decyzja 2009/316*

14. W motywach 2, 6 i 12 decyzji 2009/316 wskazano:

„(2) System przekazywania informacji na temat wyroków skazujących wydanych wobec obywateli innych państw członkowskich, oparty obecnie na Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., nie zapewnia skutecznego obiegu tych informacji. W związku z tym należy ustanowić bardziej skuteczne i dostępne procedury wymiany takich informacji na poziomie Unii [...].

[...]

(6) Celem niniejszej decyzji jest wprowadzenie w życie decyzji ramowej [2009/315] w celu stworzenia i rozwoju skomputeryzowanego systemu wymiany informacji o wyrokach skazujących pomiędzy państwami członkowskimi [...]. [N]ależy określić znormalizowany format pozwalający na wymianę informacji w jednolitej, elektronicznej i łatwej do komputerowego tłumaczenia formie, jak również wszelkie inne metody organizacji i usprawnienia elektronicznej wymiany informacji na temat wyroków skazujących między organami centralnymi państw członkowskich.

[...]

(12) Tabele referencyjne z kategoriami przestępstw oraz kategoriami kar i środków zamieszczone w niniejszej decyzji powinny ułatwić automatyczne tłumaczenie oraz umożliwić wzajemne zrozumienie przekazywanych informacji dzięki wykorzystaniu systemu kodów [...].

15. Zgodnie z art. 1 tej decyzji, określającym jej przedmiot:

„Niniejsza decyzja ustanawia europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS).

Niniejsza decyzja ustanawia również elementy znormalizowanego formatu elektronicznej wymiany informacji pochodzących z rejestrów karnych pomiędzy państwami członkowskimi, w szczególności w odniesieniu do informacji dotyczących przestępstwa będącego podstawą wyroku skazującego, oraz informacji dotyczących treści takiego wyroku [...].”

16. Artykuł 3 tej decyzji, zatytułowany „Europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS)”, w ust. 1 przewiduje:

„ECRIS jest zdecentralizowanym systemem informatycznym, opartym na bazach danych rejestrów karnych w każdym państwie członkowskim. ECRIS składa się z następujących elementów:

a) oprogramowania wzajemnego połączenia [...], umożliwiającego wymianę informacji między bazami danych rejestrów karnych państw członkowskich;

[...]”.

17. Artykuł 4 decyzji 2009/316, zatytułowany „Format przekazywania informacji”, stanowi:

„1. Przy przekazywaniu informacji zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 7 decyzji ramowej [2009/315] dotyczących nazwy lub klasyfikacji prawnej przestępstwa oraz mających zastosowanie przepisów państwa członkowskie stosują kod odpowiadający każdemu z przestępstw, o których mowa w przekazywanej informacji, zgodnie z tabelą przestępstw w załączniku A [...].

Państwa członkowskie mogą także przekazywać dostępne informacje dotyczące stadium popełnienia przestępstwa oraz stopnia udziału w przestępstwie oraz, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące recydywy lub wystąpienia okoliczności wyłączających całkowicie lub częściowo odpowiedzialność karną.

2. Przy przekazywaniu informacji zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 7 decyzji ramowej [2009/315] dotyczących treści wyroku skazującego, w szczególności orzeczonej kary, jak również wszelkich kar dodatkowych, środków bezpieczeństwa i późniejszych orzeczeń zmieniających sposób wykonania kary, państwa członkowskie stosują odpowiedni kod do każdego kar i środków, o których mowa w przekazywanej informacji, zgodnie z tabelą kar i środków w załączniku B [...].

Państwa członkowskie dostarczają również, w stosownych przypadkach, dostępne informacje związane z naturą nałożonych kary lub środka lub warunkami ich wykonania, zgodnie z parametrami zawartymi w załączniku B [...].”

3. Decyzja ramowa 2008/675

18. Motywy 2, 5–8 i 13 decyzji ramowej 2008/675 przewidują:

„(2) W dniu 29 listopada 2000 r. Rada przyjęła [...] program działań mający na celu wprowadzenie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych, przewidujący »przyjęcie co najmniej jednego instrumentu prawnego ustanawiającego zasadę, zgodnie z którą sąd jednego z państw członkowskich musi mieć możliwość uwzględniania prawomocnych wyroków karnych zapadłych w sądach innych państw członkowskich – w celu oceny uprzedniej karalności sprawcy i ewentualnego stwierdzenia ponownego popełnienia przez niego przestępstwa oraz w celu określenia rodzaju kary i zasad jej wykonywania«.

[...]

(5) Powinna zostać potwierdzona zasada, zgodnie z którą wyrok skazujący zapadły w innych państwach członkowskich powinien w danym państwie członkowskim wiązać się ze skutkami równoważnymi skutkom wynikającym z wyroków skazujących wydanych przez jego własne sądy zgodnie z prawem krajowym, niezależnie od tego, czy skutki te uznawane są w prawie krajowym za skutki faktyczne czy proceduralne lub materialne skutki prawne. Niniejsza decyzja ramowa nie ma jednak na celu dokonania harmonizacji skutków przypisywanych przez różne prawodawstwa krajowe istnieniu uprzednich wyroków skazujących, więc obowiązek uwzględniania uprzednich wyroków skazujących zapadłych w innych państwach członkowskich istnieje wyłącznie w takim zakresie, w jakim na mocy prawa krajowego uwzględnia się uprzednie krajowe wyroki skazujące.

(6) W odróżnieniu od innych instrumentów celem niniejszej decyzji ramowej nie jest wykonywanie w jednym państwie członkowskim orzeczeń sądowych wydanych w innych państwach członkowskich, lecz umożliwienie wiązania skutków z uprzednimi wyrokami skazującymi zapadłymi w jednym państwie członkowskim w toku nowego postępowania karnego w innym państwie członkowskim w zakresie, w jakim na mocy prawa krajowego tego drugiego państwa członkowskiego uwzględnia się uprzednie krajowe wyroki skazujące. Niniejsza decyzja ramowa nie przewiduje zatem obowiązku uwzględniania takich uprzednich wyroków skazujących na przykład w przypadkach, gdy informacje uzyskane na mocy obowiązujących instrumentów nie są wystarczające, gdy niemożliwe byłoby wydanie krajowego wyroku skazującego za czyn, w związku z którym zapadł uprzedni wyrok skazujący, lub gdy uprzednio orzeczona kara jest nieznaną w krajowym systemie prawnym.

(7) Skutki wyroku skazującego zapadłego w innym państwie członkowskim powinny być na etapie przygotowawczym, sądowym i wykonawczym postępowania karnego równoważne skutkom orzeczenia krajowego.

(8) Jeżeli w trakcie postępowania karnego toczącego się w państwie członkowskim dostępne są informacje na temat uprzedniego wyroku skazującego zapadłego w innym państwie członkowskim, w miarę możliwości należy nie dopuszczać do tego, by dana osoba była traktowana w mniej korzystny sposób niż gdyby uprzedni wyrok skazujący był wyrokiem krajowym.

[...]

(13) W niniejszej decyzji ramowej respektowana jest różnorodność istniejących krajowych rozwiązań i procedur mających na celu uwzględnianie uprzednich wyroków skazujących zapadłych w innym państwie członkowskim. Wykluczenie możliwości rewizji uprzedniego wyroku skazującego nie powinno uniemożliwiać państwom członkowskim wydawania, w razie konieczności, decyzji wiążącej równoważne skutki prawne z takim uprzednim wyrokiem skazującym. Procedury

związane z wydaniem takiej decyzji nie powinny jednak, ze względu na czas i wymagane procedury lub formalności, uniemożliwiać wiązania równoważnych skutków prawnych z uprzednim wyrokiem skazującym zapadłym w innym państwie członkowskim”.

19. Artykuł 1 ust. 1 tej decyzji ramowej stanowi:

„Niniejsza decyzja ramowa ma na celu określenie warunków, zgodnie z którymi w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko danej osobie w jednym z państw członkowskich uwzględniane są uprzednie wyroki skazujące dotyczące innych zdarzeń, zapadłe wobec tej samej osoby w innych państwach członkowskich”.

20. Artykuł 3 rzeczonyj decyzji ramowej, zatytułowany „Uwzględnianie w nowym postępowaniu karnym wyroku skazującego zapadłego w innym państwie członkowskim”, przewiduje:

„1. Każde państwo członkowskie dopilnowuje, by w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko danej osobie uwzględnione zostały uprzednie wyroki skazujące, zapadłe wobec tej samej osoby w innych państwach członkowskich i dotyczące innych zdarzeń – które to wyroki są znane dzięki stosownym instrumentom wzajemnej pomocy prawnej lub instrumentom wymiany informacji pochodzących z rejestrów karnych – w zakresie, w jakim zgodnie z prawem krajowym uwzględniane są uprzednie krajowe wyroki skazujące, oraz by wiązały się z nimi skutki prawne równoważne skutkom wiążącym się z uprzednimi krajowymi wyrokami skazującymi.

2. Przepisy ust. 1 mają zastosowanie do postępowania przygotowawczego, sądowego i wykonawczego, w szczególności w odniesieniu do mających zastosowanie przepisów postępowania, w tym przepisów dotyczących zatrzymania, kwalifikacji przestępstwa, rodzaju i wymiaru kary oraz przepisów dotyczących wykonania orzeczenia.

3. Uwzględnienie uprzednich wyroków skazujących zapadłych w innych państwach członkowskich, przewidziane w ust. 1, nie skutkuje naruszeniem, uchyceniem ani rewizją ze strony państwa członkowskiego prowadzącego nowe postępowanie uprzednich wyroków skazujących ani jakichkolwiek decyzji związanych z ich wykonaniem.

4. Zgodnie z ust. 3 przepisy ust. 1 nie mają zastosowania w zakresie, w jakim uwzględnienie uprzedniego wyroku skazującego – gdyby był on krajowym wyrokiem skazującym, który zapadł w państwie członkowskim prowadzącym nowe postępowanie – skutkowałoby, zgodnie z prawem krajowym tego państwa członkowskiego, naruszeniem, uchyceniem lub rewizją uprzedniego wyroku skazującego lub jakichkolwiek decyzji związanych z jego wykonaniem.

[...]”.

B. Prawo węgierskie

1. Ustawa o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych

21. Artykuł 46 nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (ustawy nr XXXVIII z 1996 r. o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, zwanej dalej „ustawą o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych”) ma następujące brzmienie:

„1. Minister sprawiedliwości otrzymuje powiadomienia umożliwiające uznanie skuteczności zagranicznego wyroku, a także pochodzące z zagranicy wnioski zmierzające do przekazania wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności [...] i [...] przesyła je do właściwego sądu [...].

[...]

2. Postępowanie w przedmiocie uznania skuteczności wyroków przekazanych za pośrednictwem wyznaczonego w tym celu organu centralnego przez inne państwo członkowskie Unii [...] należy wszcząć najpóźniej w dacie zatarcia skazania, która winna zostać wskazana w informacji dołączonej do wyroku wydanego w danym państwie członkowskim.

3. Jeśli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej, postępowanie przed właściwym sądem regulowane jest przez przepisy ogólnego tytułu XXIX büntetőeljárásról szóló 1998 évi XIX. törvény [ustawy nr XIX – kodeks postępowania karnego z 1998 r., zwanej dalej »ustawą w sprawie postępowania karnego z 1998 r.«], dotyczącego postępowań szczególnych [...].

22. Zgodnie z art. 47 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, który znajduje się w rozdziale 1 tytułu IV tej ustawy, zatytułowanym „Uznawanie skuteczności zagranicznego wyroku”:

„1. Prawomocne wyroki wydane przez sądy zagraniczne mają taką samą skuteczność jak wyroki wydane przez sądy węgierskie, jeśli postępowanie prowadzone przeciwko sprawcy za granicą i nałożona nań kara bądź zastosowany środek nie są sprzeczne z węgierskim porządkiem prawnym.

[...]

3. W przypadku uznania przez sąd węgierski skuteczności wyroku sądu zagranicznego uznaje się, że czyn zabroniony był przedmiotem prawomocnego wyroku sądu węgierskiego.

[...]”.

23. Wreszcie, art. 48 tej ustawy stanowi:

„1. Przy wydawaniu orzeczenia sąd węgierski jest związany ustaleniami dotyczącymi okoliczności faktycznych dokonanych przez sąd zagraniczny.

2. W toku toczącego się przed nim postępowania sąd węgierski określa skutki prawne, jakie prawo węgierskie przypisuje wyrokowi skazującemu. Jeśli kara lub środek wymierzony w wyroku zagranicznego sądu nie są w pełni zgodne z prawem węgierskim, sąd orzeka o karze lub środku mających zastosowanie zgodnie z prawem węgierskim, zapewniając, że będą one odpowiadały w najwyższym możliwym stopniu karze lub środkowi wymierzonym przez zagraniczny sąd oraz, w przypadku wniosku dotyczącego wykonania, orzeka w konsekwencji o wykonaniu kary lub środka.

3. Orzekając o mających zastosowanie karze lub środku, należy odnieść się do ustawy w brzmieniu mającym zastosowanie w chwili popełnienia przestępstwa. Jeśli zgodnie z prawem węgierskim obowiązującym w momencie wydawania rozstrzygnięcia o mających zastosowanie karze lub środku dany czyn nie wyczerpuje już znamion przestępstwa czy też zagrożony jest mniej dolegliwą karą, zastosowanie znajdują te nowe przepisy.

4. Jeśli zagraniczny sąd orzekł w swym wyroku karę łączną ze względu na zbieg kilku czynów zabronionych, z których część nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego zgodnie z prawem węgierskim i nie może zostać uznana za takie z innych względów, sąd węgierski pomija te czyny w swym rozstrzygnięciu i określa wysokość kary, uwzględniając pozostałe stanowiące podstawę wyroku okoliczności faktyczne zgodnie z przepisami büntető törvénykönyv [kodeksu karnego¹⁰] regulującymi kwestie związane z orzekaniem kary.

¹⁰ Zwanego dalej „kodeksem karnym”.

5. Jeśli kara pozbawienia wolności orzeczona przez sąd zagraniczny jest – w zakresie dotyczącym zasad jej wykonania czy też jej wymiaru – niezgodna z prawem węgierskim, sąd węgierski określa rodzaj kary i jej wymiar zgodnie z prawem węgierskim, uwzględniając przy tym przepisy regulujące kwestie ustalania szczegółowych zasad wykonywania kary i przyznawania zwolnienia warunkowego, przyjmując za punkt odniesienia czyn zabroniony, który zgodnie z prawem węgierskim odpowiada stanowiącym podstawę wyroku okolicznościom faktycznym, w granicach wymiaru kary przewidzianych w węgierskim kodeksie karnym i zgodnie z przepisami kodeksu karnego regulującymi kwestie związane z wymierzaniem kary. W przypadku gdy zagraniczny sąd orzekł karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż przewidziany przez przepisy węgierskie – biorąc również pod uwagę przepisy kodeksu karnego dotyczące okoliczności łagodzących – wymiar kary pozbawienia wolności określony przez sąd węgierski pokrywa się z wymiarem orzeczonym przez sąd zagraniczny. Sąd węgierski nie może orzec kary w wymiarze wyższym niż wymiar orzeczonej przez sąd zagraniczny.

6. W przypadku orzeczenia przez sąd zagraniczny kary pozbawienia wolności i nakazania wykonania jej określonej części przy równoczesnym zawieszeniu wykonania pozostałej części jej wymiaru sąd węgierski zaliczy tę karę pozbawienia wolności w taki sposób, jakby poprzez to obowiązkowe wykonanie pozbawienia wolności zostało przyznane zwolnienie warunkowe. W takim przypadku, przyznając zwolnienie warunkowe, sąd węgierski może zrezygnować ze stosowania przepisu zawartego w § 38 ust. 2 kodeksu karnego i – jeśli przewidziane w § 39 ust. 1 kodeksu karnego zwolnienie warunkowe ma większy wymiar niż to orzeczone w wyroku wydanym przez sąd zagraniczny – w § 39 ust. 1 kodeksu karnego. Wymiar tego zwolnienia pokrywa się wówczas z wymiarem zwolnienia orzeczonego przez sąd zagraniczny i karę uznaje się za wykonaną wraz z upływem ostatniego dnia określonego w ten sposób zwolnienia warunkowego.

7. Sąd węgierski przekazuje organowi właściwemu do prowadzenia rejestru karnego informację o uznaniu skuteczności wyroku wydanego przez sąd zagraniczny.

[...]”.

2. Ustawa o postępowaniu karnym z 1998 r.

24. W węgierskim prawie postępowania karnego postępowania określane jako „szczególne” służą, gdy zapadnie już prawomocne orzeczenie rozstrzygające główne kwestie prawa karnego, rozstrzygnięciu prawnokarnych kwestii akcesoryjnych ściśle związanych z kwestią główną. Innymi słowy, chodzi tu o postępowania uproszczone.

3. *Bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény*

25. Tytuł III bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (ustawy nr XLVII z 2009 r. w sprawie rejestru karnego, rejestru wyroków wydanych przez sądy państw członkowskich Unii Europejskiej wobec obywateli węgierskich i biometrycznego rejestru karnego i rejestru policyjnego) zatytułowany został „Rejestr wyroków wydanych przez sądy państw członkowskich Unii Europejskiej wobec obywateli Węgier”.

26. Artykuł 31 tej ustawy stanowi:

„Zarządzanie informacjami zawartymi w rejestrze wyroków wydanych przez sądy państw członkowskich Unii [...] wobec obywateli węgierskich (zwanym dalej »rejestrem wyroków wydanych w państwach członkowskich«) ma na celu, jeśli chodzi o informacje zawarte w prawomocnych wyrokach wydanych w innych państwach członkowskich Unii [...], które ustalają winę obywateli Węgier (zwanym dalej »wyrokami wydanymi w państwach członkowskich«):

- a) usprawnienie wymiany rzeczonych informacji pomiędzy państwami członkowskimi w ramach współpracy państw członkowskich w sprawach karnych,
- b) uwzględnianie rzeczonych informacji obciążających skazanych w ramach postępowania karnego wszczętego na podstawie uzasadnionego podejrzenia popełnienia innego przestępstwa”.

27. Zgodnie z art. 32 omawianej ustawy:

„Do rejestru wyroków wydanych w państwach członkowskich wpisuje się informacje dotyczące obywateli węgierskich, których wina została ustalona w prawomocnych orzeczeniach wydanych w innych państwach członkowskich Unii [...]”.

28. Artykuł 33 tejże ustawy stanowi:

„1. Rejestr wyroków wydanych w państwach członkowskich obejmuje następujące dane zawarte w wyrokach wydanych w innych państwach członkowskich i przekazane przez wyznaczone przez nie organy centralne:

- a) dane identyfikacyjne zainteresowanego,
- b) datę wydania wyroku, datę uzyskania przez niego prawomocności i nazwę sądu, który go wydał,
- c) nazwę przestępstwa będącego przedmiotem wyroku, jego kwalifikację prawną i datę jego popełnienia,
- d) informacje dotyczące kar i środków karnych, a także ich wykonania.

[...]”.

II. Spór w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

29. Dániel Bertold Lada, obywatel węgierski, został skazany wyrokiem karnym z dnia 8 stycznia 2016 r. przez Landesgericht Wiener Neustadt (sąd rejonowy w Wiener Neustadt, Austria) na karę 14 miesięcy pozbawienia wolności za próbę kradzieży z włamaniem mienia o znacznej wartości. Sąd ten nakazał wykonanie 11 miesięcy kary i zawiesił wykonanie kary trzech miesięcy pozbawienia wolności.

30. Sąd ten wydał wyrok na jawnej rozprawie głównej, na której oskarżony, wówczas tymczasowo aresztowany, był obecny. Bronił się on z pomocą adwokata i mógł wypowiadać się w swym języku ojczystym za pośrednictwem tłumacza.

31. Na wniosek ministerstwa sprawiedliwości Landesgericht Wiener Neustadt (sąd rejonowy w Wiener Neustadt) przekazał do ministerstwa wydany w sprawie wyrok oraz streszczenie niezbędnych danych.

32. Ministerstwo to przekazało z kolei sądowi właściwemu rzeczowo i miejscowo, czyli Szombathelyi Törvényszék (sąd w Szombathely, Węgry), będącemu sądem odsyłającym, sporządzone w języku niemieckim dokumenty, aby ten przeprowadził w trybie art. 46 ustawy o międzynarodowej pomocy w sprawach karnych przewidziane w tej ustawie „postępowanie w przedmiocie uznania skuteczności wyroku wydanego przez sąd zagraniczny”.

33. Sąd odsyłający wskazuje, że na początku tego postępowania należy w szczególności zbadać, czy w ramach postępowania zagranicznego przestrzegane były prawa podstawowe oraz podstawowe przepisy ustawy o postępowaniu karnym z 1998 r.

34. Na tej podstawie sąd odsyłający przeanalizował przekazane mu dokumenty i nakazał przetłumaczenie ich na język węgierski. W trakcie postępowania sąd odsyłający wyznaczył D.B. Ladzie obrońcę i stwierdził, że skazanie go przez Landesgericht Wiener Neustadt (sąd rejonowy w Wiener Neustadt) nie figurowało w węgierskim rejestrze karnym, ale zostało wskazane w ECRIS. Stwierdził on także, że kara pozbawienia wolności jest wykonywana.

35. Sąd ten wyjaśnia, że w celu uznania na Węgrzech skutków wyroku wydanego przez Landesgericht Wiener Neustadt (sąd rejonowy w Wiener Neustadt) przeciwko D.B. Ladzie należy przeprowadzić postępowanie szczególne, które stanowi nowe postępowanie karne. W związku z tym przestępstwo popełnione przez osobę skazaną należy oceniać w świetle kodeksu karnego obowiązującego w momencie wystąpienia okoliczności faktycznych lub ich oceny, biorąc pod uwagę okoliczności uwzględnione w wyroku zagranicznym.

36. Jeśli chodzi o niniejsze postępowanie w sprawie uznania, sąd odsyłający wyjaśnia, że kodeks karny ustanowiony na mocy 2012. évi C. törvény (ustawy nr C z 2012 r.) ma zastosowanie w momencie zarówno wystąpienia okoliczności faktycznych, jak i dokonywania ich oceny, to jest uznania skuteczności zagranicznego wyroku, i że na mocy tego kodeksu w toku postępowania w sprawie uznania należy dokonać zgodnie z prawem węgierskim zmiany kwalifikacji przestępstw popełnionych i sądzonych za granicą.

37. Sąd odsyłający dodaje, że w odniesieniu do tak stwierdzonych przestępstw należy w szczególności zmienić brzmienie zagranicznego wyroku zgodnie z obowiązującym kodeksem karnym, jak choćby nazewnictwo kary czy stopień winy.

38. Sąd odsyłający zauważył, że w praktyce, zgodnie z art. 46–48 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, postępowanie w przedmiocie uznania na Węgrzech skuteczności wyroku wydanego przez sąd zagraniczny – w okolicznościach niniejszego przypadku – pociąga za sobą konieczność dokonania ponownej oceny i kwalifikacji okoliczności faktycznych, w przedmiocie których zapadł już wyrok sądu zagranicznego, oraz wymierzenia (ustalenia wymiaru) kary węgierskiej. To tak, jakby sąd odsyłający dokonywał swoistej transformacji lub zmiany kwalifikacji zagranicznego wyroku zgodnie z prawem węgierskim i wymierzał nową karę lub, w odpowiednim przypadku, nowy środek. Zgodnie z art. 46–48 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych sąd węgierski może zatem, biorąc pod uwagę te same okoliczności faktyczne, uznać osobę skazaną za winną popełnienia przestępstw innych niż stwierdzone w wyniku postępowania zagranicznego i wymierzyć karę lub środek inne niż orzeczone w wyniku tego postępowania.

39. Sąd odsyłający zauważa, że postępowanie szczególne budzi wątpliwości, ponieważ prawo węgierskie wydaje się pomijać ustanowioną w prawie pierwotnym Unii zasadę wzajemnego uznawania. Wskazuje na to art. 47 § 3 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, który, przypomnijmy, przewiduje, że „[w] przypadku uznania przez sąd węgierski skuteczności wyroku sądu zagranicznego uznaje się, że czyn zabroniony był przedmiotem prawomocnego wyroku sądu węgierskiego”. Tak więc wydaje się, że z prawa węgierskiego wynika, iż wyrok wydany przez sąd innego państwa członkowskiego będzie na terytorium Węgier stanowił wyrok skazujący przeciwko

danej osobie oraz wywoła pozostałe jego skutki tylko wówczas, gdy sąd węgierski uzna skuteczność tego wyroku na terytorium Węgier w ramach postępowania szczególnego w sprawie uznania. Innymi słowy, z prawa węgierskiego wynika, że zagraniczny wyrok może zostać uwzględniony na Węgrzech dopiero po uznaniu go przez sąd węgierski w tym postępowaniu szczególnym.

40. Sąd odsyłający zauważa także, że postępowanie szczególne w sprawie uznania nie polega po prostu na automatycznym powieleniu zagranicznego wyroku. W ramach tego postępowania właściwy sąd węgierski może bowiem wymierzyć karę innego rodzaju lub w innym wymiarze niż ta orzeczona za granicą, a wręcz uznać, że czyn wyczerpuje znamiona przestępstwa zagrożonego karą surowszą. Skuteczność wyroku zagranicznego uznawana jest zatem w drodze nowego orzeczenia. Zdaniem sądu odsyłającego sytuacja ta zakłada niezupełne powielenie na Węgrzech zagranicznego wyroku lub wydanie w innym państwie członkowskim kolejnego wyroku wobec tej samej osoby i na podstawie tego samego stanu faktycznego, ponieważ w postępowaniu szczególnym trzeba będzie, w świetle prawa węgierskiego, uznać tę samą osobę za winną popełnienia innych czynów, gdyż wydany w ten sposób wyrok skazujący będzie musiał zostać wpisany do węgierskiego rejestru karnego. W związku z powyższym pojawia się kwestia zgodności postępowania szczególnego w sprawie uznania z zasadą *ne bis in idem*, która mogłaby zostać rozstrzygnięta w drodze wykładni art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach¹¹ oraz art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej¹².

41. Sąd odsyłający wyjaśnia, że celem przepisów ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych regulujących postępowanie w sprawie uznawania zagranicznych wyroków jest możliwość wpisania do węgierskiego rejestru karnego skazań wynikających z takich wyroków, przy założeniu, że sąd węgierski uznał skuteczność tych wyroków. Uznane w ten sposób wyroki mogą wówczas, w odpowiednim przypadku, stanowić w przyszłości podstawę do uznania, że osoby skazane działały w warunkach powrotu do przestępstwa, a nawet wielokrotnego powrotu do przestępstwa.

42. Sąd odsyłający twierdzi także, że stosowanie prawa węgierskiego stwarza sytuację, w której po przeprowadzeniu postępowania w sprawie uznania węgierski krajowy rejestr karny zawiera informacje o dotyczących skazanego przestępstwach i karach uznanych w prawie węgierskim, podczas gdy ECRIS nadal zawiera dane pochodzące z wyroku wydanego przez sąd zagraniczny.

43. Wreszcie, sąd odsyłający wyjaśnia, że nie jest to konkretnie kwestia wykonania na Węgrzech kary orzeczonej w wyroku wydanym przez sąd innego państwa członkowskiego i że w takiej sytuacji postępowanie opiera się na innych przepisach, a mianowicie *Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény* (ustawie nr CLXXX z 2012 r. w sprawie współpracy między państwami członkowskimi Unii Europejskiej w sprawach karnych)¹³.

44. Sąd odsyłający zastanawia się, czy takie postępowanie w sprawie uznania jest zgodne z prawem Unii, w szczególności w odniesieniu do zasady wzajemnego uznawania w dziedzinie współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, a także zasady *ne bis in idem*, przewidzianych w prawie pierwotnym Unii.

¹¹ Dz.U. 2000, L 239, s. 19.

¹² Zwanej dalej „kartą”.

¹³ Mając to na uwadze, rząd węgierski wskazuje w swoich uwagach na piśmie, że jest to to samo postępowanie szczególne w sprawie uznania, które miałyby zastosowanie w przypadku wniosku o wykonanie na Węgrzech wyroku skazującego wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego.

45. W świetle pytań przedstawionych przez sąd odsyłający w niniejszej sprawie, w dniu 13 września 2016 r. postanowiono powiadomić sąd odsyłający o wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh¹⁴, w którym Trybunał orzekł, że decyzję ramową 2009/315 i decyzję 2009/316 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykonywaniu uregulowania krajowego wprowadzającego postępowanie szczególne w sprawie uznania przez sąd jednego państwa członkowskiego prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, skazującego określoną osobę za popełnienie przestępstwa.

46. Pismem, które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 października 2016 r., Szombathelyi Törvényszék (sąd w Szombathely) postanowił podtrzymać swoje odesłanie prejudycjalne, wskazując, że okoliczności faktyczne, które doprowadziły do wydania wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh¹⁵, dotyczyły jedynie kosztów tłumaczenia pisemnego i ustnego w celu umożliwienia posługiwania się językiem ojczystym w trakcie węgierskiego postępowania w sprawie o uznanie.

47. Ponadto sąd ten twierdzi, że wyrok ów nie doprowadził do wykształcenia się jednolitej praktyki w sądach węgierskich. Na przykład niektóre sądy, uwzględniając szczególny charakter decyzji ramowej w prawie Unii, nadal prowadzą postępowania szczególne w oczekiwaniu na zmianę prawa węgierskiego. Inne pozostawiły sprawy bez rozpoznania lub czekają na rozwój jednolitej praktyki sądowej. Sąd odsyłający zauważa, że w razie stwierdzenia niezgodności ustawodawstwa węgierskiego z prawem pierwotnym Unii rozpatrujące sprawy sądy węgierskie mogą automatycznie wyłączyć te przepisy i w pełni stosować zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych w sprawach karnych.

48. Ponadto zdaniem sądu odsyłającego analiza zgodności postępowania szczególnego w sprawie uznania z zasadą wzajemnego uznawania wymaga badania zagadnień szerszych niż te zawarte w wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh¹⁶. W niniejszej sprawie należy konkretnie zbadać także, czy sąd krajowy może zastosować środki, które w porównaniu ze środkami orzeczonymi przez sąd, który wydał wyrok zagraniczny, skutkują zmianą tego orzeczenia w taki czy inny sposób.

49. Sąd odsyłający zauważa także, że przewidziane w ustawodawstwie węgierskim postępowanie szczególne w sprawie uznania nie zostało jeszcze zbadane pod kątem zasady *ne bis in idem*. A przecież postępowanie to należy oceniać pod kątem tej zasady, a także zasady wzajemnego uznawania, ponieważ właściwy sąd węgierski dokonuje w toku tego postępowania kwalifikacji przestępstwa, co do którego wydano już orzeczenie za granicą, na podstawie obowiązującego prawa węgierskiego, i może zastosować kary i inne środki o charakterze sankcji, różne od orzeczonych w wyroku zagranicznym. I tak, może się zdarzyć, że ten sam czyn będzie stanowił dwa różne przestępstwa w wyroku zagranicznym i w orzeczeniu węgierskim. To samo dotyczy kar, przy czym kary orzeczone na Węgrzech nie mogą być surowsze niż kary orzeczone za granicą.

50. Sąd odsyłający uważa także, że do przedmiotowego postępowania zastosowanie ma decyzja ramowa 2008/675, ponieważ zagraniczny wyrok skazujący przeciwko D.B. Ladzie nie może zostać uwzględniony w późniejszym postępowaniu karnym, jeżeli wcześniej nie zostało przeprowadzone postępowanie szczególne w sprawie uznania.

51. W tych okolicznościach Szombathelyi Törvényszék (sąd w Szombathely) postanowił podtrzymać następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy art. 67 i 82 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one w sprzeczności z przeprowadzeniem przewidzianego w przepisach krajowych postępowania karnego czy też innej procedury krajowej, które miałyby za przedmiot »uznanie« czy też modyfikację w państwie członkowskim skutków wyroku wydanego przez zagraniczny sąd – w efekcie których należałoby

¹⁴ C-25/15, EU:C:2016:423.

¹⁵ C-25/15, EU:C:2016:423.

¹⁶ C-25/15, EU:C:2016:423.

traktować ten wydany przez zagraniczny sąd wyrok tak, jakby został wydany przez sąd krajowy – w odniesieniu do skazanego, którego sprawa karna została już ostatecznie i prawomocnie osądzona w wyroku wydanym przez sąd krajowy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej?

- 2) Czy procedura uregulowana przez państwo członkowskie w art. 46–48 [ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych] »celem uznania skuteczności« na Węgrzech wyroków wydanych przez zagraniczne sądy w wyniku postępowania karnego, które zostało prawomocnie zakończone w innym państwie członkowskim Unii, to jest w innym państwie członkowskim, ale w odniesieniu do tej samej osoby i tego samego przestępstwa, pomimo tego, że procedura ta nie ma w rzeczywistości na celu wykonania takiego wyroku, lecz jego uwzględnienie w postępowaniach karnych, które mogą być prowadzone w przyszłości, jest – w świetle decyzji ramowej 2008/675 – zgodna z ustanowioną w art. 50 [karty] oraz w art. 54 konwencji wykonawczej do układu z Schengen zasadą *non bis in idem*?”.

III. Analiza rzecznika generalnego

52. Poprzez swoje dwa pytania prejudycjalne, które należy moim zdaniem zbadać łącznie, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy postępowanie szczególne w sprawie uznania zagranicznych wyroków przewidziane w prawie węgierskim jest zgodne z prawem Unii, a w szczególności z przewidzianą w art. 67 i 82 TFUE zasadą wzajemnego uznawania, z decyzją ramową 2008/675 oraz z zawartą w art. 50 karty i art. 54 konwencji wykonawczej do układu z Schengen zasadą *ne bis in idem*.

53. Z pytaniami tymi wystąpił sąd krajowy, który w węgierskim porządku prawnym jest właściwy do przeprowadzenia postępowania szczególnego w sprawie uznania wyroku skazującego wydanego przez Landesgericht Wiener Neustadt (sąd rejonowy w Wiener Neustadt) przeciwko D.B. Ladzie, takiego jak postępowanie przewidziane w art. 46–48 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych.

54. Należy wyjaśnić, że w omawianym przypadku takiego postępowania w sprawie uznania zagranicznego wyroku nie prowadzi się ani w celu wykonania na Węgrzech kary orzeczonej w tym wyroku, ani w celu uwzględnienia wspomnianego wyroku w nowym postępowaniu karnym przeciwko D.B. Ladzie, prowadzonym tym razem na Węgrzech.

55. Artykuły 46–48 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych wprowadzają postępowanie szczególne w sprawie uprzedniego uznania przez właściwe sądy węgierskie prawomocnych wyroków wydanych przez sądy zagraniczne, a postępowanie to ma na celu nadanie orzeczeniu o uznaniu takiego wyroku skazującego skutku wyroku skazującego wydanego przez sąd węgierski.

56. Zgodnie z opisem przedstawionym przez sąd odsyłający postępowanie to zakłada rewizję danego wyroku skazującego wydanego za granicą, co może spowodować zmianę kwalifikacji przestępstwa, które doprowadziło do skazania, oraz dostosowanie orzeczonej kary, jeżeli kwalifikacja i kara nie są zgodne z węgierskim prawem karnym.

57. W ramach postępowania szczególnego w sprawie uznania wyroku skazującego wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego wobec osoby, przeciwko której wydano prawomocny wyrok karny, nie prowadzi się dalszego postępowania karnego, które mogłoby doprowadzić do wydania drugiego wyroku skazującego za to samo przestępstwo. Takie postępowanie, na mocy którego właściwy sąd węgierski nie dokonuje nowej oceny okoliczności faktycznych ani stopnia odpowiedzialności karnej danej osoby, przypomina procedurę *exequatur* i ma raczej na celu dostosowanie skutków prawnych określonych w wyroku zagranicznym, tak aby były one zgodne z węgierskim prawem karnym. W związku z tym nie wydaje mi się, żeby w niniejszej sprawie miała zastosowanie zasada *ne bis in idem*, której celem jest

zapobieżenie, aby w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości jakakolwiek osoba skazana prawomocnym wyrokiem była ścigana za te same czyny na terytorium kilku państw członkowskich¹⁷ z racji tego, że korzysta z prawa swobodnego przepływu.

58. Jak wskazałem powyżej, Trybunał miał już okazję orzec w wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh¹⁸, że decyzję ramową 2009/315 oraz decyzję 2009/316 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie prowadzeniu węgierskiego postępowania szczególnego w sprawie uznania. Ścisłej mówiąc, Trybunał orzekł, że zgodnie z tymi ostatnimi wpisywanie do rejestru karnego państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, wyroków skazujących wydanych przez skazujące państwo członkowskie powinno następować bezpośrednio na podstawie przekazanych przez organ centralny skazującego państwa członkowskiego – za pośrednictwem ECRIS – informacji o tych wyrokach skazujących w postaci kodów¹⁹. W takich okolicznościach wspomniane wpisanie do rejestru nie może zależeć od uprzedniego przeprowadzenia sądowego postępowania w sprawie uznania rzeczonych wyroków, takiego jak węgierskie postępowanie szczególne, ani tym bardziej od przekazania orzeczenia skazującego państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest dana osoba, dla celów przeprowadzenia takiego postępowania²⁰.

59. Trybunał odniósł się również w wyroku z dnia 21 września 2017 r., Beshkov²¹, do bułgarskiego postępowania szczególnego w sprawie uznania. Orzekł on, iż decyzję ramową 2008/675 należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie temu, by uwzględnienie przez państwo członkowskie wyroku skazującego wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego było uzależnione od przeprowadzenia krajowego postępowania w sprawie uznania tej decyzji przed właściwymi sądami tego pierwszego państwa członkowskiego.

60. W tych dwóch wyrokach Trybunał orzekł, że takie krajowe postępowania w sprawie uznawania orzeczeń zagranicznych napotykają przeszkodę w postaci zasady wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych w sprawach karnych przewidzianą w art. 82 ust. 1 TFUE, który to przepis zastąpił art. 31 UE, będący podstawą decyzji ramowej 2009/315, decyzji 2009/316 oraz decyzji ramowej 2008/675²². W szczególności zasada ta sprzeciwia się temu, by wyroki skazujące wydane w innych państwach członkowskich zostały poddane rewizji w ramach krajowego postępowania w sprawie uznania²³.

61. W świetle stanowiska, które Trybunał zaprezentował w tych dwóch wyrokach, można się zastanawiać nad przyczynami, jakie skłoniły Trybunał, aby po raz kolejny orzekać w przedmiocie zgodności tego rodzaju krajowych postępowań w sprawie uznania wyroków zagranicznych z prawem karnym Unii, w sytuacji gdy można uznać, iż omawiane wyroki całkowicie i ostatecznie rozstrzygają tę kwestię. Moim zdaniem istnieją trzy takie przyczyny.

62. Po pierwsze, wyjaśnienia przedstawione przez rząd węgierski w uwagach na piśmie zdają się podważać założenie, na którym Trybunał oparł swoje rozumowanie w wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh²⁴, zgodnie z którym wpisanie do węgierskiego rejestru karnego wyroków skazujących wydanych przez sądy innych państw członkowskich wobec obywateli węgierskich musi być bezwzględnie poprzedzone przeprowadzeniem węgierskiego postępowania szczególnego w sprawie uznania. Wychodząc z tego założenia, Trybunał dokonał wykładni decyzji ramowej 2009/315 i decyzji

17 Zobacz podobnie wyrok z dnia 29 czerwca 2016 r., Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

18 C-25/15, EU:C:2016:423.

19 Wyrok z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh (C-25/15, EU:C:2016:423, pkt 48).

20 Wyrok z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh (C-25/15, EU:C:2016:423, pkt 49).

21 C-171/16, EU:C:2017:710.

22 Wyroki: z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh (C-25/15, EU:C:2016:423, pkt 54); z dnia 21 września 2017 r., Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, pkt 36).

23 Wyrok z dnia 21 września 2017 r., Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, pkt 36).

24 C-25/15, EU:C:2016:423.

2009/316, dwóch aktów, które mają na celu ułatwienie szybkiego przepływu informacji dotyczących wyroków skazujących między państwami członkowskimi, a tym samym stoją na przeszkodzie przeprowadzeniu krajowego postępowania w sprawie uznania, gdyż wymagałoby to uprzedniego wpisu tych informacji do węgierskiego rejestru karnego.

63. W istocie rząd węgierski wyjaśnił zasadniczo w swoich uwagach na piśmie, że na podstawie ustawy nr XLVII z 2009 r. w sprawie rejestru karnego, rejestru wyroków wydanych przez sądy państw członkowskich Unii Europejskiej wobec obywateli węgierskich i biometrycznego rejestru karnego i rejestru policyjnego wyrok wydany w jednym państwie członkowskim, jeżeli organ tego państwa członkowskiego przekazał go w odpowiedniej formie i treści w celu jego wpisania, jest bez żadnych szczególnych postępowań wpisywany do rejestru wyroków wydanych przez sądy państw członkowskich wobec obywateli węgierskich, przy czym rejestr ten jest prowadzony przez biuro rejestru karnego. Zgodnie z tym opisem rząd węgierski uważa, że węgierskie uregulowanie jest zasadniczo zgodne z przepisami decyzji ramowej 2009/315. Z powyższych wyjaśnień wynika, że postępowanie szczególne w sprawie uznania jest prowadzone niezależnie od wpisu do rejestru wyroków wydawanych przez sądy innych państw członkowskich.

64. Jednakże informacje zawarte w postanowieniu odsyłającym stanowią raczej potwierdzenie założenia, zgodnie z którym postępowanie szczególne w sprawie uznania poprzedza wpis do węgierskiego rejestru karnego zagranicznych wyroków skazujących wydanych wobec obywateli węgierskich i w tym celu jest prowadzone.

65. Odsyłam w tym względzie do art. 48 § 7 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, przywołanego przez sąd odsyłający, który to przepis przewiduje, że „[s]ąd węgierski informuje biuro rejestru karnego o uznaniu skuteczności zagranicznego wyroku”. Ponadto sąd odsyłający wskazuje, że nowe przestępstwa, takie jak te wynikające z prawa węgierskiego – to jest po przekształceniu w ramach postępowania szczególnego w sprawie uznania – powinny być wskazane w krajowym rejestrze karnym²⁵. Ponadto sąd ten stwierdził, że wyrok skazujący wydany przez Landesgericht Wiener Neustadt (sąd rejonowy w Wiener Neustadt) przeciwko D.B. Ladzie nie znajdował się w węgierskim rejestrze karnym, ale został wymieniony w ECRIS. Wreszcie, wspomniany sąd wyjaśnił, że przepisy zawarte w rozdziale 1 tytułu IV ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych mają na celu zapewnienie, że zagraniczny wyrok skazujący może zostać dopuszczony do węgierskiego rejestru karnego, przy założeniu, że sąd węgierski uznał jego skuteczność²⁶. Na podstawie tych okoliczności wnioskuję, że wpisanie wyroku zagranicznego do węgierskiego rejestru karnego następuje po uznaniu tego wyroku w postępowaniu szczególnym.

66. Ponadto, jak zauważa sąd odsyłający, w ramach postępowania szczególnego w sprawie uznania właściwy sąd węgierski, biorąc pod uwagę te same okoliczności faktyczne, może na podstawie prawa węgierskiego uznać osobę skazaną wyrokiem zagranicznym za winną przestępstwa innego niż to stwierdzone w wyniku zagranicznego postępowania karnego i nałożyć na nią karę lub środek karny inne niż te określone w wyniku tego postępowania²⁷. Sąd odsyłający zauważa w tym względzie, że prowadzenie postępowania szczególnego w sprawie uznania prowadzi do sytuacji, w której w węgierskim rejestrze karnym, po zakończeniu tego postępowania, widnieją, w odniesieniu do osoby skazanej, przestępstwa i kary uznane przez prawo węgierskie, podczas gdy ECRIS nadal obejmuje dane zawarte w zagranicznym wyroku²⁸.

²⁵ Postanowienie odsyłające, pkt 28.

²⁶ Postanowienie odsyłające, pkt 30.

²⁷ Postanowienie odsyłające, pkt 32.

²⁸ Postanowienie odsyłające, pkt 33.

67. Takie rozbieżności między informacjami zawartymi w ECRIS a informacjami wpisanymi do węgierskiego rejestru karnego są sprzeczne z systemem wymiany i przechowywania informacji dotyczących wyroków skazujących, który został wprowadzony decyzją ramową 2009/315 i decyzją 2009/316.

68. Kwestia, czy postępowanie szczególne w sprawie uznania wyroków skazujących wydanych przez sąd innego państwa członkowskiego rzeczywiście jest prowadzone w celu wpisania tych wyroków skazujących do węgierskiego rejestru karnego, jest w każdym razie kwestią wykładni prawa krajowego, a zatem owa kwestia nie jest objęta właściwością Trybunału²⁹.

69. Ponadto, jeśli chodzi o praktykę, którą wydaje się stosować ministerstwo sprawiedliwości, polegającą na wymaganiu, by zagraniczny wyrok był temu ministerstwu podany do wiadomości przed wpisaniem go do węgierskiego rejestru karnego, należy przypomnieć, że praktyka ta jest sprzeczna z systemem wprowadzonym decyzją ramową 2009/315 i decyzją 2009/316. Akty te ustanowiły bowiem szybki i skuteczny system wymiany informacji o wyrokach skazujących wydawanych w różnych państwach członkowskich³⁰. Informacje te są przekazywane między organami centralnymi państw członkowskich za pośrednictwem ECRIS w postaci kodów odpowiadających każdemu z przestępstw i kar będących przedmiotem przekazania³¹. W związku z tym przekazanie organowi centralnemu państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, wyroku skazującego wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego następuje wyłącznie wówczas, gdy wymagają tego szczególne okoliczności, i nie można wymagać go systematycznie dla celów wpisania wspomnianego wyroku skazującego do rejestru karnego tego państwa członkowskiego³². W tym względzie pragnę zauważyć, że żadne szczególne okoliczności, które mogłyby uzasadniać przekazanie wyroku Landesgericht Wiener Neustadt (sądu rejonowego w Wiener Neustadt) do ministerstwa sprawiedliwości, nie zostały przedstawione przez rząd węgierski w ramach niniejszego postępowania.

70. W świetle powyższych rozważań proponuję zatem Trybunałowi potwierdzenie rozumowania zawartego w pkt 28–35, a także w pkt 41–55 wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh³³. Jeśli o mnie chodzi, podtrzymuję swoje stanowisko przedstawione w pkt 36–67 mojej opinii w tej sprawie, do której to opinii odsyłam³⁴.

71. Po drugie, zarówno sąd odsyłający, jak i rząd węgierski skonfrontowały postępowanie szczególne w sprawie uznania z przepisami decyzji ramowej 2008/675. Jak wynika w tym zakresie z wyjaśnień przedstawionych Trybunałowi, prowadzenie tego postępowania przez właściwe sądy węgierskie stanowi uprzednią formalność, konieczną do uwzględnienia w nowym postępowaniu karnym wyroku skazującego wydanego wcześniej przez sąd innego państwa członkowskiego. Rząd węgierski kładzie w tym względzie nacisk na konieczność dostosowania takiego skazania do węgierskiego ustawodawstwa karnego w ramach postępowania szczególnego w sprawie uznania. Bez takiego wcześniejszego dostosowania wspomniany wyrok skazujący nie mógłby zostać uwzględniony w przyszłych postępowaniach karnych, które mogłyby, w stosownych przypadkach, być prowadzone wobec osób skazanych za granicą.

72. Jak wcześniej wspomniano, wobec D.B. Lady nie toczy się obecnie nowe postępowanie karne na Węgrzech, w związku z czym wątpliwości może budzić to, czy będzie tu mieć zastosowanie decyzja ramowa 2008/675, która ma na celu, zgodnie z jej art. 1 ust. 1, „określenie warunków, zgodnie z którymi w *postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko danej osobie w jednym z państw członkowskich* uwzględniane są uprzednie wyroki skazujące dotyczące innych zdarzeń, zapadłe wobec

29 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo).

30 Wyrok z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh (C-25/15, EU:C:2016:423, pkt 52).

31 Wyrok z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh (C-25/15, EU:C:2016:423, pkt 44).

32 Wyrok z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh (C-25/15, EU:C:2016:423, pkt 46).

33 C-25/15, EU:C:2016:423.

34 C-25/15, EU:C:2016:29.

tej samej osoby w innych państwach członkowskich”³⁵. W związku z tym sytuacja jest odmienna od sytuacji T. Beshkova, wobec którego toczyło się nowe postępowanie karne w Bułgarii, w ramach którego to postępowania pojawiła się kwestia uwzględnienia wcześniejszego wyroku skazującego wydanego przez sąd austriacki³⁶.

73. Jednakże jest jasne, że postępowanie szczególne w sprawie uznania, niezależnie od sytuacji, w jakiej jest prowadzone, pozostaje w sprzeczności z systemem wprowadzonym decyzją ramową 2008/675, ponieważ stanowi ono uprzednią formalność, której decyzja ramowa nie przewiduje, a która warunkuje jej stosowanie. Oznacza to, że postępowanie to jest pomyślane przez ustawodawcę węgierskiego jako przygotowanie do uwzględnienia zagranicznych wyroków skazujących w przyszłych i ewentualnych postępowaniach karnych. Wydaje się zatem, że w pojęciu organów węgierskich postępowanie to jest nierozzerwalnie związane z wdrożeniem decyzji ramowej 2008/675. W związku z tym, aby sąd odsyłający mógł rozstrzygnąć spór w postępowaniu głównym, a w szczególności zadecydować, czy powinien on prowadzić krajowe postępowanie w sprawie uznania, byłoby pomocne, żeby Trybunał przypomniawszy istotę tego, co orzekł w pkt 35–38 i 40 wyroku z dnia 21 września 2017 r., Beshkov³⁷, a mianowicie że decyzję ramową 2008/675 należy interpretować w ten sposób, iż stoi ona na przeszkodzie temu, aby uwzględnienie w danym państwie członkowskim orzeczenia skazującego wydanego wcześniej przez sąd innego państwa członkowskiego było uzależnione od przeprowadzenia krajowego postępowania w sprawie uznania tej decyzji przed właściwymi sądami tego pierwszego państwa członkowskiego. Odsyłam też do pkt 27–31 mojej opinii w tej sprawie³⁸.

74. W przeciwieństwie do tego, co podnoszą rządy czeski i węgierski, motyw 13 decyzji ramowej 2008/675 nie może być rozumiany w ten sposób, że państwo członkowskie ma możliwość objęcia wyroku skazującego wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego krajowym postępowaniem w sprawie uznania, zanim będzie mogło uwzględnić ten wyrok w nowym postępowaniu karnym.

75. Jak wskazała Komisja Europejska w swoim sprawozdaniu dla Parlamentu Europejskiego i Rady na temat wykonania przez państwa członkowskie [decyzji ramowej 2008/675], decyzja ta stanowi „wartość dodaną w promowaniu wzajemnego zaufania w sprawach karnych i orzecznictwie w ramach europejskiej przestrzeni sprawiedliwości, gdyż wspiera kulturę sądową, w której uprzednie wyroki skazujące zapadłe w innym państwie członkowskim są co do zasady uwzględniane”³⁹. W tym celu art. 3 ust. 1 tej decyzji ramowej w związku z jej motywem 5 nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia, by w toku nowego postępowania karnego w innym państwie członkowskim przeciwko danej osobie wcześniejsze wyroki skazujące zapadłe w innych państwach członkowskich wobec tej samej osoby za inne czyny, w odniesieniu do których informacje zostały uzyskane za pomocą mających zastosowanie instrumentów dotyczących wzajemnej pomocy prawnej lub wymiany informacji pochodzących z rejestrów karnych, po pierwsze, były uwzględniane w zakresie, w jakim wcześniejsze krajowe wyroki skazujące są uwzględniane zgodnie z prawem krajowym, a po drugie, zgodnie z tym prawem miały skutki równoważne ze skutkami tych ostatnich wyroków skazujących.

76. Decyzja ramowa 2008/675 podlega bowiem zasadzie równoważności⁴⁰. Zgodnie z tą zasadą uwzględnienie uprzednich wyroków skazujących zapadłych w innym państwie członkowskim jest obowiązkiem sądu krajowego, który orzeka w nowym postępowaniu karnym, jedynie w zakresie, w jakim takie uwzględnienie jest możliwe w sytuacji czysto wewnętrznej.

³⁵ Wyróżnienie moje.

³⁶ Zobacz wyrok z dnia 21 września 2017 r., Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710).

³⁷ C-171/16, EU:C:2017:710.

³⁸ C-171/16, EU:C:2017:386.

³⁹ COM(2014) 312 final, s. 12.

⁴⁰ Zobacz motywy 5–7 tej decyzji ramowej.

77. Wymóg ten jest wyraźnie powiązany z realizacją zasad przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, a za jej pośrednictwem z wzajemnym uznawaniem, które wymaga nie tylko uwzględnienia wyroku zagranicznego, ale również jego przestrzegania.

78. W związku z tym, uwzględniając ów wcześniejszy wyrok zagraniczny, sąd orzekający po jego wydaniu nie może go zmieniać w taki czy inny sposób. Artykuł 3 ust. 3 decyzji ramowej 2008/675 potwierdza tę zasadę. Konieczne jest jedynie, aby sąd krajowy orzekający jako ostatni nadał temu orzeczeniu skutki, które zgodnie z prawem krajowym wynikają z wcześniejszego wyroku krajowego.

79. Jak wyjaśnił Trybunał w wyroku z dnia 21 września 2017 r., Beshkov⁴¹, art. 3 ust. 3, a także motyw 13 tej decyzji ramowej wyraźnie zakazują rewizji wcześniejszych wyroków skazujących zapadłych w innych państwach członkowskich, a zatem takie wyroki powinny być uwzględniane w brzmieniu, w jakim zostały wydane⁴².

80. W konsekwencji, w przeciwieństwie do tego, co twierdzą rządy czeski i węgierski, o ile wspomniany motyw 13 wskazuje także, że ta decyzja ramowa respektuje różnorodność krajowych rozwiązań i procedur mających na celu uwzględnienie uprzedniego wyroku skazującego zapadłego w innym państwie członkowskim i nie zabrania państwu członkowskiemu wydania, w razie konieczności, orzeczenia umożliwiającego nadanie skutków prawnych równoważnych z tym wyrokiem skazującym, o tyle wydanie takiego orzeczenia nie może w żadnym razie wiązać się z przeprowadzeniem krajowego postępowania w sprawie uprzedniego uznania, takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym⁴³.

81. Podsumowując, chociaż z motywu 13 decyzji ramowej 2008/675 wynika, że państwo członkowskie może wydać, w razie konieczności, orzeczenie, które umożliwi wywarcie skutków prawnych równoważnych skutkom wynikającym z wcześniejszego wyroku skazującego, to tylko pod warunkiem, że orzeczenie to jest zgodne z zasadą wymienioną w art. 3 ust. 3 tej decyzji ramowej, to znaczy, że nie powinno ono polegać na rewizji tego wyroku skazującego.

82. Pod tym względem istnieje duża różnica pomiędzy z jednej strony faktem wydania orzeczenia dokonującego rewizji wcześniejszego wyroku zagranicznego, które może doprowadzić do zmiany kwalifikacji przestępstwa i zmiany orzeczonej w tym wyroku kary, a z drugiej strony faktem wydania orzeczenia zawierającego konkretne zasady uwzględnienia zagranicznego wyroku w ramach nowego postępowania karnego lub wyjaśniającego przyczyny, dla których takie uwzględnienie w konkretnym przypadku nie jest możliwe.

83. Pierwsze podejście jest bezpośrednio sprzeczne z zasadą wzajemnego uznawania, drugie zaś wręcz przeciwnie – stanowi konkretną realizację tej zasady.

84. Informacje zawarte w motywie 13 decyzji ramowej 2008/675 mają moim zdaniem na celu jedynie pozostawienie państwom członkowskim swobody uznania w zakresie określenia szczegółowych zasad, zgodnie z którymi wcześniejsze wyroki skazujące wydane w innym państwie członkowskim są uwzględniane przez ich sądy. Należy bowiem zaznaczyć, że decyzja ramowa 2008/675 nie dokonuje harmonizacji skutków prawnych związanych z wcześniejszymi wyrokami skazującymi⁴⁴. Stosowanie zasady wzajemnego uznawania prowadzi do przypisania wyrokom skazującym zapadłym w innym państwie członkowskim takiej samej wartości i takich samych skutków, jak wcześniejszemu krajowemu wyrokowi skazującemu. Innymi słowy, wspomniana decyzja ramowa wprowadza „zasadę asymilacji”

41 C-171/16, EU:C:2017:710.

42 Wyrok z dnia 21 września 2017 r., Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, pkt 37).

43 Zobacz analogicznie wyrok z dnia 21 września 2017 r., Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, pkt 38).

44 Zobacz motyw 5 decyzji ramowej 2008/675.

orzeczenia wydanego przez inne państwo członkowskie z krajowym wyrokiem skazującym⁴⁵. Natomiast wyciągnięcie konsekwencji z tej zasady wspomniana decyzja ramowa pozostawia ustawodawcy krajowemu, co oznacza, że nie ma ona w żadnej mierze na celu dokonania harmonizacji skutków, jakie wywierają wyroki skazujące w każdym państwie członkowskim, które są regulowane wyłącznie przez prawo krajowe⁴⁶. Z powodu braku harmonizacji państwa członkowskie przewidują zatem w swoim prawie krajowym różne skutki prawne, które ponadto można stosować zgodnie z różnymi zasadami i na różnych etapach postępowania karnego.

85. W tym względzie Komisja stwierdziła w uzasadnieniu wniosku dotyczącego decyzji ramowej, że skutki wcześniejszych wyroków skazujących są bardzo zróżnicowane, w zależności od systemów krajowych. W niektórych państwach członkowskich istnienie wcześniejszego wyroku skazującego stanowi element czysto faktyczny, pozostawiony ocenie właściwych organów, które uwzględnią je w wydawanym orzeczeniu. W innych państwach członkowskich istnieje system określonego przez ustawę powrotu do przestępstwa w szerokim znaczeniu, który wiąże pewne skutki prawne z istnieniem wcześniejszego wyroku skazującego, a skutki te wykraczają poza swobodną ocenę właściwych organów. W przypadku określonego ustawą powrotu do przestępstwa Komisja wskazuje, że państwa członkowskie powinny określić warunki, w jakich z istnieniem wyroku skazującego wydanego w innym państwie członkowskim wiążą się skutki równoważne. Krajowe mechanizmy określonego ustawą powrotu do przestępstwa są bowiem często bezpośrednio związane ze strukturą przestępstw i kar istniejącą na szczeblu krajowym, w szczególności we wszystkich przypadkach, w których istnieją systemy recydywy specjalnej⁴⁷.

86. Na podstawie tych wyjaśnień motywu 13 decyzji ramowej 2008/675 nie można rozumieć jako umożliwiającego prowadzenie krajowego postępowania w sprawie uznania wyroków w sprawach karnych wydanych w innych państwach członkowskich, takiego jak w postępowaniu głównym. Taka rozszerzająca wykładnia byłaby sprzeczna z zasadą wzajemnego uznawania tych wyroków. Bardzo restrykcyjne przesłanki określone w motywie 13 tej decyzji ramowej wskazują ponadto, że objęta zakazem rewizji wyroku skazującego możliwość wydania przez państwa członkowskie orzeczeń przypisujących równoważne skutki prawne wcześniejszemu zagranicznemu wyrokowi skazującemu może być wykorzystywana jedynie w indywidualnych przypadkach, w drodze wyjątku, w przypadkach tak oczywistych, że jest to możliwe w krótkim czasie przewidzianym w tym samym motywie.

87. Z powyższych rozważań wyciągam wniosek, że system wprowadzony decyzją ramową 2008/675 sprzeciwia się temu, aby państwo członkowskie obejmowało wyroki skazujące wydane przez sądy innych państw członkowskich krajowym postępowaniem w sprawie uznania, w ramach którego dokonuje się ich rewizji, która może doprowadzić do ich zmiany w celu dostosowania ich do przepisów prawa karnego tego państwa członkowskiego. Przypominam w tym względzie, że przewidziane w prawie węgierskim postępowanie szczególne w sprawie uznania może doprowadzić do zmiany kwalifikacji przestępstwa, które było przedmiotem prawomocnego orzeczenia sądu innego państwa członkowskiego, i do dostosowania orzeczonej kary do węgierskiego prawa karnego.

88. Prawdą jest, iż rząd węgierski wyjaśnił Trybunałowi, że po ogłoszeniu wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh⁴⁸, postanowione zostało, że postępowanie szczególne w sprawie uznania zagranicznych wyroków nie będzie już systematycznie przeprowadzane⁴⁹. Należy jednak podkreślić, że o ile systematyczny charakter w pewnym sensie stanowi okoliczność obciążającą, o tyle sam w sobie nie uzasadnia on stwierdzenia niezgodności tego postępowania z decyzją ramową 2008/675. Tym, co

45 Zobacz wniosek dotyczący decyzji ramowej Rady w sprawie uwzględniania w nowym postępowaniu karnym wyroków skazujących zapadłych w państwach członkowskich Unii Europejskiej [COM(2005) 91 wersja ostateczna, uzasadnienie, s. 3, zwany dalej „wnioskiem dotyczącym decyzji ramowej”].

46 Zobacz wniosek dotyczący decyzji ramowej (uzasadnienie, s. 5).

47 Wniosek dotyczący decyzji ramowej (s. 5, 6).

48 C-25/15, EU:C:2016:423.

49 Rząd węgierski wskazał na rozprawie, że zmiana ta zostanie sformalizowana w ramach nowej ustawy, która wejdzie w życie w dniu 1 stycznia 2018 r.

utrwała tę niezgodność, jest okoliczność, że owo postępowanie – nawet jeżeli będzie ono prowadzone jedynie przy okazji nowego postępowania karnego rzeczywiście wszczętego przeciwko osobie, wobec której wcześniej sąd innego państwa członkowskiego wydał wyrok skazujący, i już nie w sposób systematyczny, niezależnie od jakiegokolwiek nowego postępowania karnego – po pierwsze, stanowi uprzednią formalność warunkującą uwzględnienie takiego wcześniejszego wyroku skazującego, a po drugie, polega na rewizji tego wyroku skazującego, co może doprowadzić do jego zmiany w celu dostosowania go do węgierskiego prawa karnego.

89. Należy wskazać, że system wprowadzony decyzją ramową 2008/675 zawiera w tym względzie podstawową różnicę wobec systemu ustanowionego decyzją ramową Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub na inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej⁵⁰. O ile bowiem pierwsza z tych decyzji nie zezwala na żadne dostosowanie zagranicznych wyroków skazujących w celu ich uwzględnienia w nowym postępowaniu karnym, o tyle druga w art. 8 wprowadza rygorystyczne warunki dostosowania przez właściwy organ państwa wykonującego kary orzeczonej w państwie wydającym, co stanowi jedyny wyjątek od ciążącego na tym organie zasadniczego obowiązku polegającego na uznaniu przekazanego mu wyroku i wykonaniu kary, której wymiar i charakter odpowiadają środkom przewidzianym w wyroku wydanym w tym państwie wydającym⁵¹. Jednakże taka możliwość dostosowania kary wymierzonej za granicą nie może w żaden sposób zostać przywołana przez rząd węgierski w niniejszej sprawie, ponieważ bezsporne jest to, że nie dotyczy ona prowadzenia postępowania szczególnego w sprawie uznania w celu wykonania na Węgrzech kary, która została orzeczona przez Landesgericht Wiener Neustadt (sąd rejonowy w Wiener Neustadt) wobec D.B. Lady.

90. Wreszcie, chciałbym podkreślić, że istnienie takiego postępowania prowadzonego przez węgierskie organy przed wpisaniem zagranicznego orzeczenia sądu karnego do krajowego rejestru karnego, czy to w sposób systematyczny, czy też nie, nie wydaje się w jakikolwiek sposób przydatne w ramach systemu wprowadzonego decyzją ramową 2009/315 i decyzją 2009/316, a zatem wydaje się sprzeczne z tymi decyzjami. Oba wymienione akty prawne przede wszystkim organizują informacje wspólne rejestrom karnym państw członkowskich. Problem sam się upraszcza, jeżeli weźmie się pod uwagę fundamentalną użyteczność rejestru karnego.

91. Istnienie rejestru karnego pozwala organom sądowym ustalić, czy dana osoba była karana, na czym polega wymierzona kara, a także jakie przestępstwo zostało popełnione, co w odpowiednim przypadku pozwala stwierdzić lub wykluczyć ewentualny powrót do przestępstwa oraz sprawdzić, czy nałożona wymierzona kara została wykonana.

92. Wpis do rejestru sam w sobie nie stanowi ani uwzględnienia, ani wykonania wyroku skazującego. Dopiero sprawdzając w rejestrze karnym w ramach kolejnego postępowania, organ sądowy zobaczy, czy figuruje tam wyrok skazujący, który należy uwzględnić lub wykonać. Tylko wówczas, w zależności od przypadku, sąd krajowy orzekający w ramach nowego postępowania karnego będzie się zastanawiał nad kwestią stosowania decyzji ramowej 2008/675 w celu uwzględnienia wyroku skazującego lub nad kwestią stosowania decyzji ramowej 2008/909 w celu wykonania tego orzeczenia.

⁵⁰ Dz.U. 2008, L 327, s. 27.

⁵¹ Zobacz wyrok z dnia 8 listopada 2016 r., Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, pkt 36).

93. Po trzecie, sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o dokonanie wykładni prawa pierwotnego Unii, to znaczy art. 82 ust. 1 TFUE, który ustanawia zasadę wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń w sprawach karnych, podkreślając, że sądy krajowe mogłyby wówczas nie stosować niezgodnych z tym prawem przepisów węgierskich, czego nie będą mogły zrobić, jeżeli Trybunał ograniczy się do dokonania wykładni decyzji ramowych i stwierdzenia, że przepisy krajowe są z nimi niezgodne⁵². W ten sposób powstaje problem dotyczący decyzji ramowych – czy można się na nie powoływać przed sądami krajowymi w celu wyłączenia stosowania przepisów prawa krajowego.

94. W mojej ocenie oczywiste jest to, że węgierskie postępowanie szczególne pozostaje w bezpośrednim konflikcie z ustanowioną w art. 82 ust. 1 TFUE zasadą wzajemnego uznawania. W istocie, jak słusznie wskazuje Komisja, postępowanie to uniemożliwia automatyczne uznawanie orzeczeń wydanych w innych państwach członkowskich, ponieważ zamiast uznawania tych wyroków przewiduje zastąpienie ich orzeczeniem krajowym, które jako jedyne może wywoływać skutki prawne w węgierskim porządku prawnym. Brzmienie art. 47 § 3 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych jest pod tym względem bardzo przejrzyste, ponieważ przepis ten stanowi, że „[w] przypadku uznania przez sąd węgierski skuteczności wyroku sądu zagranicznego uznaje się, że czyn zabroniony był przedmiotem prawomocnego wyroku sądu węgierskiego”. Należy dodać, że orzeczenie wydane przez węgierski sąd właściwy w wyniku postępowania szczególnego w sprawie uznania może obejmować w stosownych przypadkach dostosowanie wyroku zagranicznego w taki sposób, aby był on zgodny z prawem węgierskim. Świadczy o tym art. 48 §§ 2–6 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych.

95. Trybunał może zatem dokonać wyboru i ukierunkować swoją odpowiedź na pytanie sądu odsyłającego na art. 82 ust. 1 TFUE. Artykuł ten ustanawia zasadę wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń w sprawach karnych; zastąpił on art. 31 UE, stanowiący podstawę zarówno decyzji ramowej 2009/315 i decyzji 2009/316, jak i decyzji ramowej 2008/675.

96. Trybunał, między innymi w wyrokach z dnia 9 czerwca 2016 r., Balogh⁵³, i z dnia 21 września 2017 r., Beshkov⁵⁴, nie poszedł jednak tą drogą; nawiązując w treści swoich wyroków do zasady wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych w sprawach karnych, dokonał on wykładni norm prawa wtórnego Unii wdrażających tę zasadę.

97. Moim zdaniem należy utrzymać ten kierunek, gdyż właśnie te normy prawa wtórnego Unii określają warunki i granice, w których zasada wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych w sprawach karnych ma być stosowana, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych etapów postępowania karnego; w związku z tym to one mogą wymagać wyjaśnień ze strony Trybunału.

98. Niemniej jednak Trybunał musi jeszcze określić konsekwencje, jakie sądy krajowe muszą wyciągnąć ze stwierdzenia niezgodności przepisów krajowych z decyzją ramową, a w szczególności jasno powiedzieć, że jeżeli sądy te nie są w stanie dokonać wykładni uregulowania krajowego w sposób zgodny z taką normą prawa wtórnego Unii, to zgodnie z zasadą pierwszeństwa prawa Unii mają obowiązek odstąpić od stosowania takiego niezgodnego z prawem Unii uregulowania krajowego.

⁵² Zobacz odpowiedź sądu odsyłającego na wniosek o udzielenie informacji złożony przez Trybunałem, pkt 1 i 5. Zobacz także pkt 47 niniejszej opinii.

⁵³ C-25/15, EU:C:2016:423.

⁵⁴ C-171/16, EU:C:2017:710.

99. Zagadnienie to zostało już przeanalizowane w przedstawionej przeze mnie opinii w sprawie, w której wydano wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski⁵⁵. W następstwie tego wyroku rechtebank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy) ponownie zwrócił się do Trybunału, w szczególności z tym zagadnieniem, w toczącej się sprawie Popławski (C-573/17). Trybunał miał zatem wielokrotnie okazję wyjaśnić, czy w sytuacji gdy sąd krajowy uważa, że zgodna z decyzją ramową wykładnia prawa krajowego jest niemożliwa, sąd ten ma obowiązek niezastosowania tego prawa.

100. Należy przypomnieć w tym względzie, że stwierdzenie, zgodnie z którym decyzja ramowa nie może wywoływać skutku bezpośredniego, nie powinno przesłonić faktu, że zgodnie z art. 34 ust. 2 lit. b) UE⁵⁶ decyzja ramowa wiąże państwa członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który należy osiągnąć, jednocześnie pozostawiając organom krajowym kompetencje w zakresie formy i środków⁵⁷. Ponadto, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, państwa członkowskie będą podejmować wszelkie właściwe środki ogólne lub szczególne celem zapewnienia wypełniania ich zobowiązań wynikających z decyzji ramowej⁵⁸.

101. W szczególności z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że wiążący charakter decyzji ramowej powoduje powstanie po stronie organów krajowych, a w szczególności sądów krajowych, obowiązku zgodnej z prawem Unii wykładni prawa krajowego. Stosując prawo krajowe, sądy krajowe są zobowiązane dokonywać jego wykładni w miarę możliwości w świetle brzmienia i celu decyzji ramowej, tak aby osiągnąć przewidziany w niej skutek. Ten obowiązek wykładni prawa krajowego zgodnej z prawem Unii jest nierozzerwalnie związany z systemem traktatu FUE, gdyż zezwala sądom krajowym na zapewnienie, w ramach ich właściwości, pełnej skuteczności prawa Unii przy rozpoznawaniu zawisłych przed nimi sporów⁵⁹.

102. Oczywiście zasada zgodnej z prawem Unii wykładni prawa krajowego podlega pewnym ograniczeniom. Tak więc spoczywający na sądzie krajowym obowiązek uwzględnienia treści decyzji ramowej przy dokonywaniu wykładni i stosowaniu odpowiednich przepisów jego prawa krajowego podlega ograniczeniom wynikającym z ogólnych zasad prawa, w tym w szczególności z zasady pewności prawa i niedziałania prawa wstecz. Zasady te stoją na przeszkodzie między innymi temu, aby na podstawie decyzji ramowej i niezależnie od ustawy wprowadzającej ją w życie rzeczony obowiązek mógł doprowadzić do ustalenia bądź zaostrenia odpowiedzialności karnej osób naruszających przepisy prawa karnego⁶⁰. Dodatkowo zasada wykładni zgodnej z prawem Unii nie może stanowić podstawy do dokonywania wykładni prawa krajowego *contra legem*⁶¹.

103. Niemniej jednak zasada wykładni zgodnej z prawem Unii wymaga, by sądy krajowe czyniły wszystko, co leży w zakresie ich kompetencji, uwzględniając wszystkie przepisy prawa krajowego i stosując uznane w porządku krajowym metody wykładni, by zapewnić pełną skuteczność rozpatrywanej decyzji ramowej i dokonać rozstrzygnięcia zgodnego z realizowanymi przez nią celami⁶². W tym kontekście Trybunał już orzekł, że wymóg dokonywania wykładni zgodnej z prawem Unii może w danym wypadku obejmować konieczność zmiany utrwalonego orzecznictwa przez sądy krajowe, jeżeli opiera się ono na interpretacji prawa krajowego, której nie da się pogodzić z celami decyzji ramowej⁶³. Trybunał także orzekł, że w przypadku gdy sąd krajowy twierdzi, iż nie ma on możliwości dokonania wykładni przepisu prawa krajowego zgodnie z decyzją ramową ze względu na

55 C-579/15, EU:C:2017:503. Opinia przedstawiona w dniu 15 lutego 2017 r. (Popławski, C-579/15, EU:C:2017:116).

56 W brzmieniu wynikającym z traktatu z Amsterdamu.

57 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

58 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).

59 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

60 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).

62 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

63 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

fakt, że jest związany wykładnią nadaną temu przepisowi krajowemu przez krajowy sąd najwyższy w wyroku interpretacyjnym, do tego sądu należy zapewnienie pełnej skuteczności decyzji ramowej, w razie potrzeby z odstępniem z własnej inicjatywy od stosowania wykładni przyjętej przez krajowy sąd najwyższy, jeśli wykładnia ta jest niezgodna z prawem Unii⁶⁴.

104. Po przedstawieniu wyjaśnień w kwestii spoczywającego na sądach krajowych obowiązku wykładni zgodnej z prawem Unii należy przypomnieć, że to ostatecznie do sądu odsyłającego należy ocena, czy jego prawo krajowe, w szczególności art. 46–48 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, może podlegać wykładni zgodnej z decyzjami ramowymi 2009/315 i 2008/675.

105. Ponieważ nie ma pewności, że sąd odsyłający będzie mógł dokonać zgodnej z prawem Unii wykładni swojego prawa krajowego, konieczne wydaje mi się ustalenie, na wypadek gdyby taka wykładnia zgodna nie była możliwa, jakie konkretne skutki sąd krajowy powinien wyciągnąć z braku zgodności art. 46–48 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych z decyzjami ramowymi 2009/315 i 2008/675.

106. Co do zasady, jeśli rozpatrywane przepisy krajowe nie mogą podlegać wykładni zgodnej, sąd krajowy zobowiązany jest do odstąpienia od ich stosowania celem pełnego zastosowania prawa Unii.

107. W tym względzie należy stwierdzić, że jakkolwiek Trybunał miał już sposobność orzekać w przedmiocie znaczenia prawnego instrumentów przyjętych w ramach tytułu VI traktatu UE, poświęconego współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, to jednak ograniczył się on w swoim wyroku z dnia 16 czerwca 2005 r., *Pupino*⁶⁵, do rozszerzenia zasady wykładni zgodnej z prawem Unii na te instrumenty, uznając, że decyzję ramową można w tym względzie porównać do dyrektywy.

108. Natomiast Trybunał nie wypowiedział się jeszcze co do tego, czy niezgodność przepisu krajowego z decyzją ramową pociąga za sobą dla sądu krajowego obowiązek odstąpienia od stosowania tego przepisu krajowego, jeśli nie może on podlegać wykładni zgodnej z prawem Unii.

109. Jak stwierdziłem w stanowisku przedstawionym w dniu 28 kwietnia 2008 r. w sprawie *Kozłowski*⁶⁶, powody, dla których w wyroku z dnia 15 lipca 1964 r., *Costa*⁶⁷, Trybunał orzekł, że państwa członkowskie po dobrowolnym przeniesieniu kompetencji na Wspólnotę nie mogą przeciwstawiać wiążącemu aktowi wspólnotowemu przepisu swojego wewnętrznego porządku prawnego, bez względu na jego rodzaj, mają odpowiednie zastosowanie do decyzji ramowej. Moim zdaniem decyzja ramowa, jak każdy wiążący akt unijny, korzysta z pierwszeństwa przed każdym przepisem prawa krajowego, bez względu na jego rodzaj, także przed przepisem o charakterze konstytucyjnym lub przepisem ustawy zasadniczej. Tak więc zasada pierwszeństwa prawa Unii zobowiązuje sąd krajowy, aby zapewnił on pełną skuteczność prawu Unii, „w razie konieczności odstępując z własnej inicjatywy od stosowania wszelkich sprzecznych z nim przepisów prawa krajowego”⁶⁸.

64 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

65 C-105/03, EU:C:2005:386.

66 C-66/08, EU:C:2008:253.

67 6/64, EU:C:1964:66.

68 Zobacz wyrok z dnia 5 lipca 2016 r., *Ognyanov* (C-614/14, EU:C:2016:514, pkt 34).

110. Wiele względów przemawia za uznaniem zasady pierwszeństwa w odniesieniu do decyzji ramowych przyjętych w ramach trzeciego filaru⁶⁹.

111. Pierwszy z tych względów wynika z brzmienia przepisu. Należy stwierdzić w tym względzie, że z wyjątkiem zastrzeżenia dotyczącego braku bezpośredniego skutku decyzji ramowych prawodawca unijny ukształtował system decyzji ramowych podobnie jak system dyrektyw, przewidując, że decyzje ramowe „wiążą państwa członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków”⁷⁰. Skoro niemożliwy do wyeliminowania wyjątkowy charakter decyzji ramowych ogranicza się do braku bezpośredniego skutku⁷¹, nie ma żadnego powodu, by w pozostałym zakresie wykluczyć pierwszeństwo tych instrumentów dlatego, że są one objęte zakresem współpracy międzyrządowej.

112. Drugi z tych względów odnosi się do uznawania przez Trybunał obowiązku posłużenia się przez sąd krajowy techniką wykładni zgodnej z prawem Unii w celu zagwarantowania pełnej skuteczności decyzji ramowych i osiągnięcia rozwiązania zgodnego z ich celem.

113. Co prawda dla uzasadnienia stosowania zasady wykładni zgodnej z prawem Unii Trybunał oparł się na zasadzie lojalnej współpracy, a nie na zasadzie pierwszeństwa. Stwierdził więc, że zasada lojalnej współpracy, która zakłada między innymi, iż państwa członkowskie będą podejmować wszelkie właściwe środki ogólne lub szczególne w celu zapewnienia wypełniania swoich zobowiązań wynikających z prawa Unii, powinna obowiązywać także w ramach współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, która zresztą w całości opiera się na współpracy między państwami członkowskimi a instytucjami⁷². Ten sposób rozumowania został już przedstawiony w wyroku z dnia 10 kwietnia 1984 r., *Von Colson i Kamann*⁷³, ponieważ w wyroku tym Trybunał wyprowadził obowiązek wykładni zgodnej z prawem Unii z obowiązku podejmowania przez państwa członkowskie wszelkich właściwych środków ogólnych lub szczególnych w celu zapewnienia wykonania ich zobowiązań wynikających z prawa Unii, wskazując, że prawo to zobowiązuje wszystkie organy krajowe, w tym także, w ramach ich właściwości, organy sądowe⁷⁴.

114. Niemniej jednak wymóg wykładni zgodnej z prawem Unii, który Trybunał zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uważa za „nierozzerwalnie związany z systemem traktatu FUE, gdyż zezwala sądom krajowym na zapewnienie, w ramach ich właściwości, pełnej skuteczności prawa Unii przy rozpoznawaniu zawisłych przed nimi sporów”⁷⁵, wynika z wymogu skuteczności prawa Unii i konieczności zapewnienia pierwszeństwa tego ostatniego przed prawem krajowym państw członkowskich⁷⁶. Zresztą uznawanie zasady wykładni zgodnej z prawem Unii za pośrednictwem zasady lojalnej współpracy wymaga siłą rzeczy przyznania prawu Unii pierwszeństwa, choćby w sposób

69 Zobacz podobnie K. Lenaerts, T. Cort Haut, *Of birds and hedges: the role of primacy in invoking norms of EU law*, *European Law Review*, *Sweet and Maxwell*, London, 2006, s. 287–315. Opinia przeciwna, zob. S. Peers, *Salvation outside the church: judicial ochrony in the third pillar after the Pupino and Segi judgments*, *Common Market Law Review*, nr 44, Issue 4, Wolters Kluwer Law and Business, Alphen-sur-le-Rhin 2007, s. 883–929, w szczególności s. 920; autor uważa, iż gdyby zasady pierwszeństwa i bezpośredniego skutku były stosowane do trzeciego filaru, pominięte zostałyby intencje autorów traktatów. Autor przyznaje jednak, że uznanie zasady pierwszeństwa prawa Unii w ramach trzeciego filaru wzmocniłoby zasadę skuteczności i nie naruszałoby bezpośrednio traktatów (s. 917).

70 Artykuł 34 ust. 2 lit. b) UE, w brzmieniu wynikającym z traktatu z Amsterdamu.

71 S. Prechal i T. Marguery uznają brak bezpośredniego skutku decyzji ramowych za „drobną specyfikę” w *La mise en œuvre des décisions-cadres une leçon pour les futures directives pénales?*, w: *L'exécution du droit de l'Union, entre mécanismes communautaires et droits nationaux*, Bruylant, Bruxelles, 2009, s. 225–251, w szczególności s. 250.

72 Zobacz wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r., *Pupino* (C-105/03, EU:C:2005:386, pkt 42).

73 14/83, EU:C:1984:153.

74 Wyrok z dnia 10 kwietnia 1984 r. *Colson i Kamann* (14/83, EU:C:1984:153, pkt 26).

75 Zobacz w ostatniej kolejności wyrok z dnia 28 stycznia 2016 r., *BP Europa* (C-64/15, EU:C:2016:62, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

76 Zobacz podobnie D. Simon, *La panacée de l'interprétation conforme: injection homéopathique ou thérapie palliative?*, w: *De Rome à Lisbonne: les juridictions de l'Union européenne à la croisée des chemins, Mélanges en l'honneur de Paolo Mengozzi*, Bruylant, Bruxelles, 2013, s. 279–298. Autor ten jest zdania, że „podniesienie obowiązku wykładni zgodnej do rangi »zasady nierozzerwalnie związanej z systemem traktatu« pochodzi w linii prostej od [...] pierwszeństwa [prawa Unii] przed prawem krajowym państw członkowskich” (s. 282). Dodaje on, że na „związek z pierwszeństwem prawa Unii ogólnie, a nie tylko z wdrożeniem w szczególności dyrektyw, wskazuje obowiązek zapewnienia wykładni »eurokompatybilnej« nie tylko aktu, którym dokonuje się transpozycji, ale też całego prawa krajowego, niezależnie od tego, czy jest ono wcześniejsze czy późniejsze wobec dyrektywy” (s. 283).

dorozumiany. W jaki sposób obowiązek lojalnej współpracy wynikający z prawa Unii mógłby bowiem uzasadnić obowiązek zmiany przez sąd krajowy znaczenia jego prawa krajowego na korzyść rozumienia zgodnego z prawem Unii, gdyby obowiązek ten nie był uważany za korzystający z pierwszeństwa przed obowiązkiem rozstrzygnięcia przez sąd krajowy sporów zgodnie z przepisami jego prawa krajowego?

115. Trzeci ze wspomnianych względów związany jest z rozwojem ram prawnych wynikającym z zakończenia okresu przejściowego przewidzianego w Protokole (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych, załączonym do traktatów. Na mocy art. 10 ust. 3 tego protokołu środek przejściowy, o którym mowa w ust. 1, przestał obowiązywać pięć lat po wejściu w życie traktatu z Lizbony, to jest w dniu 30 listopada 2014 r. Ostateczne wchłonięcie trzeciego filaru w zakres dziedziny figurującej w trzeciej części traktatu FUE, w tytule V, dotyczącym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, wymaga „wykładni wspólnotowej”⁷⁷. W tym względzie należy w szczególności wskazać, że podczas gdy właściwość Trybunału zgodnie z dawnym art. 35 UE odzwierciedlała międzyrządowy charakter współpracy w ramach trzeciego filaru, Trybunał posiada od tego dnia automatyczną i obligatoryjną jurysdykcję, ponieważ nie jest już ona zależna od deklaracji, zgodnie z którą państwo członkowskie uznawało tę jurysdykcję i wskazywało, że sądy krajowe mogą zwracać się do Trybunału. W tym względzie, co ciekawe, w swoim wyroku z dnia 16 czerwca 2005 r., Pupino⁷⁸, Trybunał oparł się na „[wadze] kompetencji prejudycjalnych Trybunału w trybie art. 35 UE” dla uzasadnienia przyznania jednostkom prawa powoływania się na decyzje ramowe w celu uzyskania przed sądami krajowymi państw członkowskich zgodnej z prawem Unii wykładni prawa krajowego⁷⁹. Uznanie jurysdykcji identycznej z tą, jaką Trybunał posiada w ramach pierwszego filaru, wskazuje na silny proces konwergencji między tymi dwoma filarami, który uzasadnia zrównanie skutków decyzji ramowych ze skutkami dyrektyw, z wyjątkiem oczywiście bezpośredniego skutku, który jest wyraźnie wykluczony.

116. Z powyższych rozważań wyciągam wniosek, że decyzja ramowa ma, zgodnie z zasadą pierwszeństwa, pierwszeństwo przed jakimkolwiek przepisem krajowym, który jest z nią sprzeczny.

117. Należy też przypomnieć, że Trybunał stwierdził w wyroku z dnia 26 lutego 2013 r., Melloni⁸⁰, który dotyczy wykładni decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi⁸¹, iż „[z]godnie z utrwalonym orzecznictwem na mocy zasady pierwszeństwa prawa Unii, która jest istotną cechą porządku prawnego Unii, okoliczność powoływania się przez państwo członkowskie na przepisy prawa krajowego, nawet rangi konstytucyjnej, nie może mieć wpływu na skuteczność prawa Unii na terytorium tego państwa”⁸².

118. Zgodnie z koncepcją rozróżnienia między skutkiem w postaci „zastąpienia” a „możliwością wyłączenia”⁸³ uważam, że brak bezpośredniego skutku decyzji ramowej nie oznacza, iż sąd krajowy nie ma obowiązku odstąpienia od stosowania przepisów swojego prawa krajowego niezgodnych z prawem Unii. Obowiązek ten wynika bowiem bezpośrednio z pierwszeństwa prawa Unii przed przepisami krajowymi stojącymi na przeszkodzie jego pełnej skuteczności.

77 S. Prechal, T. Marguery, La mise en œuvre des décisions-cadres une leçon pour les futures directives pénales?, w: *L'exécution du droit de l'Union, entre mécanismes communautaires et droits nationaux*, Bruylant, Bruxelles, 2009, s. 225–251, w szczególności s. 232.

78 C-105/03, EU:C:2005:386.

79 Wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r., Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, pkt 37, 38).

80 C-399/11, EU:C:2013:107.

81 Dz.U. 2002, L 190, s. 1.

82 Zobacz pkt 59 tego wyroku i przytoczone tam orzecznictwo.

83 Zobacz w szczególności na temat tego rozróżnienia D. Simon, L'invocabilité des directives dans les litiges horizontaux: confirmation ou infléchissement?, *Revue Europe*, nr 3, LexisNexis, Paris 2010. Zobacz także M. Dougan, When worlds collide! Competing visions of the relationship between direct effect and supremacy, *Common Market Law Review*, nr 44, Issue 4, Wolters Kluwer Law and Business, Alphen-sur-le-Rhin 2007, s. 931–963.

119. W mojej ocenie wszystkie powyższe rozważania odnoszą się a foritori do decyzji przyjętych zgodnie z art. 34 ust. 2 lit. c) UE, takich jak decyzja 2009/316.

120. W konsekwencji uważam, że do sądu krajowego należy, przy uwzględnieniu całości prawa wewnętrznego i przy zastosowaniu metod wykładni uznanych przez to państwo, dokonanie wykładni przepisów krajowych rozpatrywanych w postępowaniu głównym, w najszerszym możliwym zakresie, w świetle brzmienia i celu decyzji ramowej 2009/315, decyzji Rady 2009/316 i decyzji ramowej Rady 2008/675. W przypadku gdyby tego rodzaju wykładnia była niemożliwa, sąd krajowy jest zobowiązany do niestosowania niezgodnych z prawem Unii przepisów krajowych.

IV. Wnioski

121. Mając na względzie powyższe rozważania, proponuję Trybunałowi, by na pytania prejudycjalne przedstawione przez Törvényszék Szombathelyi (sąd w Szombathely, Węgry) odpowiedział następująco:

- 1) Decyzję ramową Rady 2009/315/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie organizacji wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego pomiędzy państwami członkowskimi i decyzję Rady 2009/316/WSiSW z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS), zgodnie z art. 11 decyzji ramowej 2009/315, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu uregulowania krajowego ustanawiającego postępowanie szczególne w sprawie uznania przez sąd jednego państwa członkowskiego prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, skazującego określoną osobę za popełnienie przestępstwa.
- 2) Zgodnie ze wspomnianą decyzją ramową oraz ze wspomnianą decyzją wpisywanie do rejestru karnego przez organ centralny państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, wyroków skazujących wydanych przez sądy skazującego państwa członkowskiego powinno następować bezpośrednio na podstawie przekazanych przez organ centralny skazującego państwa członkowskiego – za pośrednictwem ECRIS – informacji o tych wyrokach skazujących w postaci kodów. W takich okolicznościach wspomniane wpisanie do rejestru nie może zależeć od uprzedniego przeprowadzenia sądowego postępowania w sprawie uznania rzeczonych wyroków, takiego jak węgierskie postępowanie szczególne, ani tym bardziej od przekazania orzeczenia skazującego państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest dana osoba, dla celów przeprowadzenia takiego postępowania w sprawie uznania.
- 3) Decyzję ramową Rady 2008/675/WSiSW z dnia 24 lipca 2008 r. w sprawie uwzględniania w nowym postępowaniu karnym wyroków skazujących zapadłych w państwach członkowskich Unii Europejskiej w nowym postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie temu, by uwzględnienie przez państwo członkowskie orzeczenia skazującego wydanego wcześniej przez sąd innego państwa członkowskiego było uzależnione od przeprowadzenia krajowego postępowania w sprawie uznania tego orzeczenia przed właściwymi sądami tego pierwszego państwa członkowskiego.
- 4) Do sądu krajowego należy, przy uwzględnieniu całości prawa wewnętrznego i przy zastosowaniu metod wykładni uznanych przez to państwo, dokonanie wykładni przepisów krajowych rozpatrywanych w postępowaniu głównym, w najszerszym możliwym zakresie, w świetle brzmienia i celu decyzji ramowej 2009/315, decyzji 2009/316 i decyzji ramowej 2008/675. W przypadku gdyby tego rodzaju wykładnia była niemożliwa, sąd krajowy jest zobowiązany do niestosowania niezgodnych z prawem Unii przepisów krajowych.